gemeente Barneveld

Raadsmemo Voortgangsrapportage Programma duurzaamheid en Bestuursopdracht Energiebeleidsprogramma

Datum: **21 januari 2025**

Onderwerp: Voortgangsrapportage en Jaarplan 2025 Programma Duurzaamheid en Bestuursopdracht Energiebeleidsprogramma

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. de Heer-Verheij

Mail behandelaar *a.vandergun@barneveld.nl Telefoonnummer: 0342 495607*

Samenvatting
Met de voortgangsrapportage en jaarplan van het Programma Duurzaamheid geven we inzicht in hoe het afgelopen jaar is verlopen, benoemen we aandachtspunten voor de toekomst en gaan we in op het jaarplan voor 2025. Het opstellen van een energiebeleidsprogramma is een belangrijke activiteit onder het thema Energie van het programma Duurzaamheid. Met het proces om te komen tot een energiebeleidsprogramma, werken we de kaders uit de (nog vast te stellen) Omgevingsvisie uit. We leggen proactief de verbinding met het proces voor de verdere ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie Foodvalley. En we creëren kaders om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken, binnen de context van een energiesysteem waarin de beschikbaarheid van energie niet altijd meer vanzelfsprekend is.

Doel
Doel van het memo is het delen van de voortgangsrapportage van het Programma Duurzaamheid en de raad te informeren over de bestuursopdracht voor het Energiebeleidsprogramma. Er is een samenhang tussen de twee stukken. In het memo wordt verder de link gelegd met andere lopende processen en ontwikkelingen, om de bestuursopdracht in de juiste context te kunnen plaatsen.

Inhoud memo
Met de voortgangsrapportage en jaarplan 2025 van het Programma Duurzaamheid geven we inzicht in hoe het afgelopen jaar is verlopen, benoemen we aandachtspunten voor de toekomst en gaan we in op het jaarplan voor 2025. Eén van de onderdelen uit het jaarplan, onder het thema Energie, is het opstellen van een Energiebeleidsprogramma.

De doelstelling van de gemeente Barneveld is om in 2050 een energieneutrale en CO_2 neutrale gemeente te zijn. In 2025 gaan we aan de slag om een Energiebeleidsprogramma dat integraal beleid bevat ten aanzien van energie. Met de Bestuursopdracht voor een Energiebeleidsprogramma geven we aan hoe we daar in 2025 aan werken en naar welk eindresultaat we toe werken.

Relatie tot de Omgevingsvisie en het programma Duurzaamheid
Het betreft een beleidsprogramma onder de Omgevingswet, waarmee we de Omgevingsvisie op dit onderwerp vertalen in concrete normen, leidende principes en een programmering. Elke gemeente is verplicht om uiterlijk eind 2026 een warmteprogramma te hebben, waarin de aanpak van het verduurzamen van de gebouwde omgeving valt. Wij combineren dit in een Energiebeleidsprogramma. Het betreft een beleidsprogramma, waarin de doelen op het thema Energie uit het programma Duurzaamheid verder worden uitgewerkt. Het is geen vervanging van het Programma Duurzaamheid, maar valt uitdrukkelijk binnen het thema Energie.

Relatie tot de Regionale Energie Strategie en Energievisie van de provincie
De Provincie Gelderland werkt aan een Energievisie en een Programma Energiesysteem. Dit zijn belangrijke kaders vanuit waar het Energiebeleidsprogramma wordt ingevuld. Met het proces voor het Energiebeleidsprogramma lopen we verder gelijktijdig op met de regio, waarin gewerkt wordt aan de doorontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES). We trekken samen op met de regio om er voor te zorgen dat beide beleidsstukken elkaar aanvullen. Het lokale proces maakt het mogelijk dat we proactief input leveren aan het regionale traject.

Relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen
De afgelopen jaren is de energietransitie tegen grenzen aangelopen. Energie is niet meer vanzelfsprekend, maar een randvoorwaarde geworden voor ontwikkelingen. De huidige infrastructuur is niet toereikend om de groeiende vraag naar (duurzame) energie op te vangen, wat leidt tot knelpunten in het elektriciteitsnet (netcongestie). We werken als gemeente aan een uitvoeringsplan netcongestie, wat input oplevert voor het energiebeleidsprogramma.

Vervolg
Het proces zoals omschreven in de bestuursopdracht wordt gevolgd. Hierbij wordt de gemeenteraad op meerdere momenten betrokken en geïnformeerd, waarbij het eerste moment georganiseerd wordt in samenwerking met de RES Foodvalley. De vaststelling van de normen en leidende principes van het Energiebeleidsprogramma door de gemeenteraad volgt in december.

Duurzaam Barneveld

Programma Duurzaamheid

Voortgangsrapportage 2024 en jaarplan 2025

gemeente Barneveld

Inhoudsopgave

Inleiding 3

Ontwikkelingen programma Duurzaamheid 4

Monitor programma Duurzaamheid 6

Terugblik op 2024 14

Jaarplan 2025 26

Bijlage A
Uitleg bij de gebruikte data 30

Bijlage B
Jaarplan 2024 44

Inleiding

We werken als gemeente toe naar een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in 2050. Dat doen we onder andere via het Programma Duurzaamheid. De voortgang presenteren we in deze rapportage. Naast de status van geplande activiteiten uit 2024 blikken we vooruit naar concrete activiteiten voor 2025.

Het programmaplan Duurzaamheid is in het voorjaar van 2022 vastgesteld door het college en in april dat jaar ter kennisgeving gedeeld met de gemeenteraad. In het Programma Duurzaamheid werken we aan zes thema's: Energie, Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Groen, Circulaire Economie en Voedselsysteem. Al deze thema's dragen bij aan onze hoofdambitie: een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in Barneveld. Voor elk thema zijn richtinggevende doelen opgenomen in het programmaplan.

Het doel van het Programma Duurzaamheid is om te verbinden, te versterken en te prioriteren tussen de verschillende thema's. Dit doen we door programma-activiteiten te ontwikkelen die bijdragen aan meerdere doelen en ons als organisatie helpen om duurzaamheid steeds meer te borgen in alles wat we doen. We zijn ons ervan bewust dat we met deze rapportage niet alles kunnen laten zien wat er gebeurt in de gemeente op het gebied van duurzaamheid. Want duidelijk is: er gebeurt veel! We hopen echter een goed overzicht te bieden en inzicht te geven in onze voortgang.

Leeswijzer
We trappen deze rapportage af met ontwikkelingen op programmaniveau in hoofdstuk 2. Daarna delen we in hoofdstuk 3 de monitor: hoe doen we het in Barneveld als het gaat om duurzaamheid? Hoofdstuk 4 bestaat uit een terugblik op 2024 en in hoeverre we de door ons gelande activiteiten hebben uitgevoerd. Hoofdstuk 5 geeft het jaarplan 2025 weer. En in de bijlagen vindt u respectievelijk meer data over duurzaamheid en het jaarplan van 2024.

Waarom ook alweer een Programma Duurzaamheid?
– uit het Programmaplan Duurzaamheid

We werken in de gemeente aan het Groeiplan 'Barneveld groeit!'. Onderdeel daarvan is opgavegericht werken. Een opgave is een maatschappelijk vraagstuk dat om een antwoord vraagt. En een bestuurlijke opgave is de bijdrage van de gemeente aan die maatschappelijke opgave. 'Een duurzaam Barneveld' is één van de vijf Barneveldse bestuurlijke opgaven.

Het thema duurzaamheid is teamoverstijgend en complex, met het risico dat het te breed en daardoor lastig te omvatten wordt. Het Programma Duurzaamheid is opgericht om de juiste verbindingen te leggen, prioriteiten te stellen en samenwerking te bevorderen. Dit programma fungeert als overkoepelend kader voor alle duurzaamheidsopgaves en zorgt voor overzicht door de zes hoofdthema's, het beleid en de activiteiten te bundelen. Belangrijk is dat de taken van de lijnorganisatie blijven; het programma neemt deze taken niet over, maar ondersteunt en werkt samen met de lijnorganisatie.

Redenen om het werken aan duurzaamheid programmatisch op te pakken zijn de volgende:
- Overzicht van bestaand beleid en activiteiten en overkoepelende ambitie
- Integrale aanpak door te verbinden tussen de thema's
- Complex onderwerp vraagt om improvisatie en flexibiliteit
- Monitoring en evaluatie van de voortgang
- Prioritering van activiteiten
- Duurzaamheid overstijgt teams en raakt aan vrijwel alle werkzaamheden van de organisatie.

2

Ontwikkelingen programma Duurzaamheid

Het doel van het Programma Duurzaamheid is om te verbinden, te versterken en te prioriteren tussen de verschillende duurzaamheidsthema's. We werken nu bijna drie jaar op deze manier. Een belangrijk onderdeel van het programma is dat we continu willen leren en doorontwikkelen. Dit kan alleen door te reflecteren op de afgelopen periode. Dat hebben we als programmateam gedaan. Hieronder staan de zaken die goed gaan en die we willen behouden en aandachtspunten voor doorontwikkeling.

We gebruiken het Programma Duurzaamheid als leerplek voor de organisatie, college en gemeenteraad om te leren en toetsen hoe we in de gemeente Barneveld programma's vormgeven.

Wat gaat goed

> **Gestructureerde opzet van programma.** Door jaarlijks dezelfde structuur aan te houden voor voortgangsrapportages, jaarplannen, overleggen en evaluatiemomenten, is duidelijk wat er verwacht wordt. Deze consistentie draagt bij aan het behalen van lange termijn doelen en zorgt voor inzicht in capaciteit en budget, wat de efficiënte inzet van middelen waarborgt.

> **Prioriteren en focus.** Met de komst van het programma zijn we gaan werken met jaarplannen op de duurzaamheidsthema's. De jaarplannen vragen om prioritering van acties en de rapportages helpen bij het houden van focus. Extra activiteiten kunnen worden opgepakt, maar dit kan ten koste gaan van andere activiteiten, wat we via de rapportages communiceren.

> **Monitoring.** Aan de hand van de monitor wordt de voortgang op de duurzaamheidsdoelen gemonitord. De duurzaamheidsmonitor bevat steeds meer data en informatie en wordt overzichtelijker. Daardoor worden inzichten over de voortgang van de verschillende thema's sneller zichtbaar. Dit maakt het mogelijk om tijdig bij te sturen als doelen niet worden gehaald of omstandigheden veranderen. Ook biedt de monitor inzicht in waar ons beleid nog niet scherp genoeg is én helpt het bij het scherp stellen van doelen bij nieuw beleid.

> **Integrale duurzaamheidsblik.** Met de komst van de omgevingsvisie wordt een integrale benadering verwacht om de langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving te formuleren. Met het oog op toekomstige duurzaamheidsuitdagingen zoals klimaatverandering, energietransitie en natuur-bescherming, die al onze duurzaamheidsthema's met elkaar verbinden, organiseren we vanuit het programma duurzaamheid sessies om te komen tot een gezamenlijke (interne) reactie in het proces om te komen tot de Omgevingsvisie.

Aandachtspunten voor de toekomst

> **Interdisciplinaire samenwerking.** De verschillende opgaven van de zes thema's binnen het Programma Duurzaamheid zijn complex en raken elkaar en andere afdelingen binnen de organisatie. Een belangrijke doorontwikkeling zit in het samenwerken tussen de verschillende thema's en disciplines en dit borgen in de activiteiten waar overlap van thema's vroegtijdig aan het licht gebracht kunnen worden. Dit is niet nieuw, maar we willen de interdisciplinaire samenwerking verder versterken om de impact van het Programma te vergroten, inefficiënties te verminderen en te zorgen voor een integrale duurzaamheidsbenadering van opgaven.

> **Professionalisering programmatisch werken.** De organisatie werkt aan het professionaliseren en verder borgen van programmatisch werken. Dat heeft invloed op hoe we als Programma Duurzaamheid tot nu toe gewerkt hebben én tegelijkertijd kunnen wij onze ervaringen gebruiken om die professionalisering vorm te geven. Hier willen we meer duidelijkheid in gaan creëren zodat verantwoordelijkheden, verwachtingen en communicatie helder zijn.

> **Herijking van het Programma Duurzaamheid.** Het Programma Duurzaamheid is opgesteld voor de periode van 2022 tot 2026. Dit betekent dat volgend jaar het laatste jaar is van het huidige Programma Duurzaamheid. Dit biedt ruimte voor herijking en aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen. Dit nemen we op als activiteit in het jaarplan 2025.

> **Programma activiteiten en kennis borgen in de lijnorganisatie.** Enkele programma activiteiten vallen nu nog onder het Programma Duurzaamheid en zullen op het moment nog niet geborgd zijn wanneer het programma wegvalt. Dit gaat om programma brede activiteiten zoals de Taskforce Netcongestie, het afwegingskader en de monitoring. Het is van belang om op termijn alle relevante programma activiteiten en kennis te borgen in de lijnorganisatie.

3

Monitor programma Duurzaamheid

Om te bepalen of we op schema liggen om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken, is het belangrijk om onze voortgang consistent te monitoren. Dit stelt ons niet alleen in staat om te zien waar we op een bepaald moment staan, maar ook om structureel te volgen of onze activiteiten bijdragen aan het behalen van onze doelstellingen.

Data-infrastructuur en Monitor

De afgelopen twee jaar is een goede basis gelegd voor dit proces. Zo is er een data-infrastructuur ontwikkeld voor het programma Duurzaamheid en de bijbehorende thema's. Voor elk thema hebben we zoveel mogelijk data en informatie verzameld om meer inzicht te krijgen. Daarnaast is er een monitor opgezet, die we continu blijven verbeteren. Deze monitor bestaat uit:

- Een dashboard dat onze voortgang ten opzichte van onze doelen toont.
- De infographic die de behaalde resultaten presenteert.

Ontwikkeling

Tijdens de ontwikkeling van de monitor merkten we dat het een uitdaging is om meetbare resultaten te visualiseren die de voortgang goed weergeven.

Hiervoor hebben we een paar zaken nodig:

- Duidelijke doelstellingen: Doelen moeten SMART zijn (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Relevant, Tijdgebonden). Zonder dit zijn ze niet meetbaar, en het is essentieel dat we uitgaan van vastgestelde beleidsdoelstellingen.
- Indicatoren: Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) zijn belangrijk. Voor de meeste doelen zijn veel indicatoren te bedenken, maar het is cruciaal om de indicatoren te kiezen die echt iets zeggen over onze voortgang. Deze KPI's zijn alleen mogelijk voor scherp geformuleerde doelen.
- Data: De KPI's moeten meetbaar zijn met, bij voorkeur, open data of data die gemakkelijk toegankelijk of te ontwikkelen is.

Voor de thema's Energie, Duurzame Mobiliteit en Klimaatadaptatie hebben we indicatoren opgesteld. Voor de overige thema's nog niet, omdat hiervoor nog geen concrete vastgestelde beleidsdoelstellingen voor handen zijn. Voor het merendeel van de thema's is meer data te vinden in de bijlage.

Een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in Barneveld

Energie	Duurzame Mobiliteit	Klimaatadaptatie	Biodiversiteit en Groen	Circulaire Economie	Duurzaam Voedselsysteem
Energie en CO_2 neutraal in 2050	Klimaatneutrale mobiliteit in 2050	Klimaatadaptief en klimaatbestendig in 2050	Behouden en versterken van de biodiversiteit	100 procent circulaire economie in 2050	Duurzaam en gezond en toekomstbestendig voedselsysteem

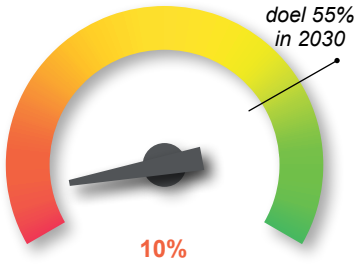
CO_2 en Energieneutraal in 2050

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

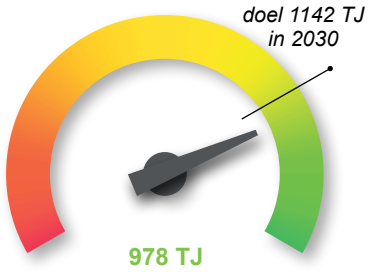
Verminderen van CO_2-uitstoot (koolstofdioxide)

Percentage vermindering van CO_2-uitstoot t.o.v. 1990. Data uit 2022.

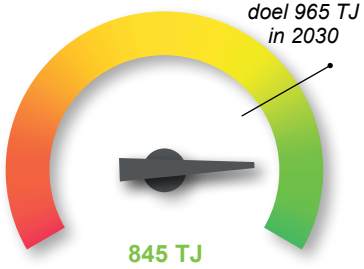
Verminderen van het energie-verbruik door woningen

Energieverbruik van woningen in TerraJoule. Data uit 2023.

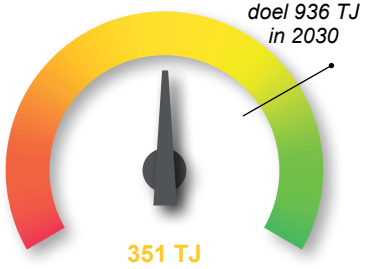
Verminderen van energieverbruik door bedrijven en instellingen

Energieverbruik in Terrajoule. Data uit 2022.

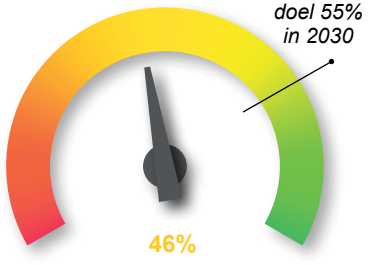
Meer opwekking van duurzame elektriciteit

Opwekking in TerraJoule. Data uit 2023.

CO_2-reductie interne gemeentelijke organisatie

Percentage vermindering van CO_2-uitstoot van de interne organisatie t.o.v. 2015. Data uit 2023.

Tot en met oktober 2024 hebben ca. **60 bewoners** een **toekomstbestendig wonen lening** verleend gekregen door SVN.

Ervaringen van de **warmtebeeldfoto's** zijn nagegaan middels een enquête met **121 respondenten** waarbij de **dienstverlening** gemiddeld beoordeeld is met een **7.7**

Er zijn meer dan **1000 Energieboxen** uitgedeeld aan inwoners.

91,6% van de **kantoren** heeft een **energielabel C** of **hoger**.

Tot en met oktober 2024 zijn er ca. **430.000 zonnepanelen** gerealiseerd in de gemeente Barneveld.

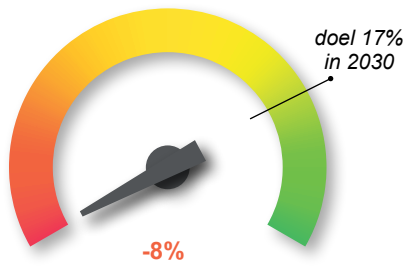
Klimaatneutrale mobiliteit in 2050

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

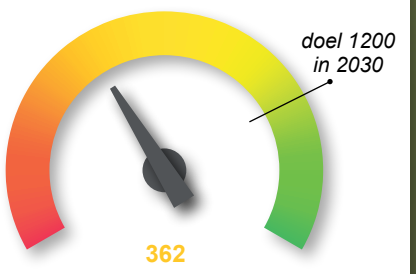
Reductie CO_2-uitstoot excl. snelwegen

Percentage besparing t.o.v. 1990. Data uit 2022.

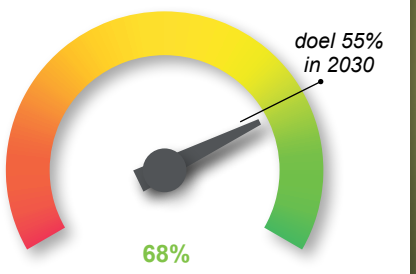
Verhogen aantal publieke laadpunten

Aantal publieke laadpunten. Data uit juni 2024.

CO_2-reductie interne mobiliteit

Percentage CO_2-besparing t.o.v. 2015. Data uit 2023.

In 2024 is binnen het **wagenpark** van de organisatie **218.538 liter** aan **HVO** gepompt. Dat is **76,3%** van de totale gepompte brandstof van het wagenpark.

In november 2024 waren **1.107 elektrische personenauto's** in de gemeente Barneveld geregistreerd. Dat is een **toename van 28%** ten opzichte van november 2023 (RDW).

De gemeente Barneveld telt in september 2024 **631 reguliere publieke laadpunten** voor elektrische voertuigen. Dat is **toename van 9.9%** vergeleken met 2023 (RVO).

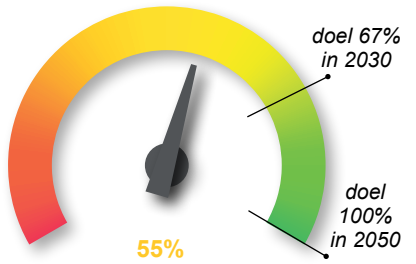
De gemeente Barneveld heeft **drie Slimme Bandenpompen**. Deze zijn tussen juli 2022 en januari 2024 **3.225 keer** gebruikt. Dat is gelijk aan **79.730 kilo bespaarde CO_2-uitstoot** of **23.709 liter bespaarde brandstof!**

Klimaatadaptief en klimaatbestendig in 2050

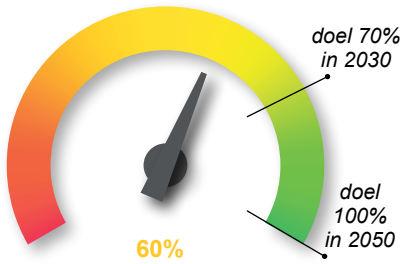
DASHBOARD CONCEPT INDICATOREN - VASTSTELLING BIJ KLIMAATADAPTATIEPLAN

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

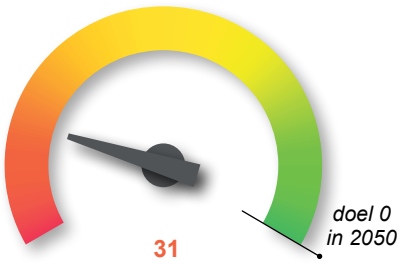
Meer buurten met voldoende groen
Percentage buurten dat voldoet aan de groennormen. Data uit 2023.

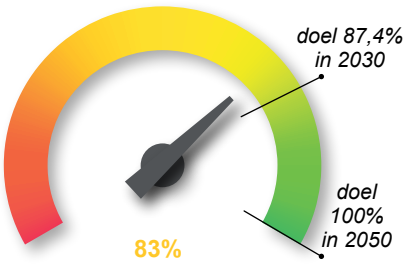
Meer buurten met voldoende koelte-plekken
Percentage buurten dat voldoet aan de norm voor koelteplekken. Data uit 2023.

Meer hoofdwegen zonder wateroverlast bij zware regenval.
Aantal hoofdwegen dat niet voldoet aan de norm voor water op straat. Data uit 2023.

Meer buurten zonder wateroverlast aan panden bij zware regenval
Percentage buurten dat voldoet aan de norm voor water in panden. Data uit 2023.

In 2024 hebben we (tot 3 december) **38 subsidieaanvragen** op particulier terrein voor **klimaatadaptieve maatregelen** ontvangen.

Het **stedelijk hitte eiland effect:** Sommige delen van de kern Barneveld hebben een **temperatuurverschil van 1.4 graden Celsius** ten opzichte van het omliggende landelijk gebied.

In 2024 zijn **22 subsidies** voor **groene daken** aangevraagd. Totaal **685m2 groendak** is gerealiseerd met deze subsidie!

De nieuwe **KlimaatKeet** is vanaf 9 augustus 2024 gestart in Barneveld. De Klimaatkeet is al **13 dagdelen** ingezet en telt totaal **184 bezoekers.**

Bewonersenquête met **484 respondenten** geeft aan dat bewoners **droogte en hitte** het meest ervaren als effecten van klimaatverandering.

24% is bereid **eigen maatregelen** te nemen en **14%** zal alleen maatregelen treffen als daar **subsidie** voor is.

Behouden en versterken van de biodiversiteit

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

Op dit moment is er geen kwantificeerbaar inzicht in de staat van de biodiversiteit in de gemeente. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

In 2024 is de nieuwe cursus **'Biodiversiteit op en om het Erf'** gestart met **45 deelnemers.** De cursus wordt in 2025 opnieuw georganiseerd.

Er zijn **20 weidevogel tel-locaties** in de gemeente.

De eerste **15 informatieborden** met **QR-code** zijn geplaatst, over het belang van **inheemse mengsels** en het daarbij behorende **maaibeleid.**

In 2024 zijn er in totaal **267 nesten** gevonden. Dit zijn **17 nesten** meer dan in 2023, waaronder voor het eerst in jaren een **nest van de kleine Plevier**

Dit jaar zijn **25 nieuwe faunavoorzieningen** (nestkasten) geplaatst.

Vanuit project **Dorpen in het Groen** zijn er in 2024 in Voorthuizen **7075 struiken** en **161 bomen** aangevraagd (en uitgedeeld in januari 2025).

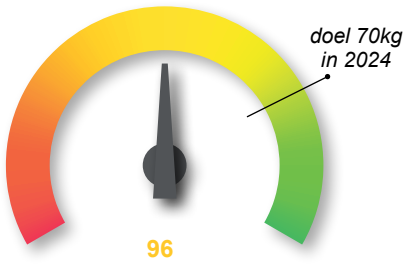
In 2024 is de uitvoering van **Groene Slinger Voorthuizen** gestart.

Een 100% circulaire economie

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

Afname van huishoudelijk fijn restafval
Huishoudelijk fijn restafval in kg per inwoner.
Data uit 2023.

Op dit moment is er onvoldoende kwantificeerbaar inzicht hoe circulair de gemeente is. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

Hout dat vrijkwam bij de **sloop** van basisschool De Bron, is gedoneerd aan OnsBedrijf om er **meubels** van te maken.

In 2024 zijn **drie repaircafés** maandelijks actief geweest. In totaal zijn ongeveer **240 artikelen** aangeboden voor reparatie. Daarvan is **42% direct gerepareerd** en heeft een **tweede leven** gekregen.

Na kerst 2023 zijn er **2.024 kerstbomen** ingezameld.

Dit jaar waren er **2 gemeentelijke projecten** waarbij verschillende materialen een **tweede leven** kregen.

Dit jaar waren er **6 'snoeiafval' zaterdagen** waarop ca. **600 inwoners** hun snoeiafval in eigen kern hebben weggebracht.

In het dorp Barneveld organiseert IVN wekelijks **natuurlessen** waar circa **4700 basisschoolleerlingen** aan hebben deelgenomen.

Vanaf de grondbank Otelaar is **1.023 m³ grond hergebruikt** in groenbestemming (reconstructie beplantingsvakken) en **1.147 m³ grond** is hergebruikt in de bermen van het buitengebied.

Zwerfafval wordt door vrijwilligers opgeruimd. Dit doen ze **zes keer per jaar.** En dit jaar vulden ze ongeveer **150 vuilniszakken** met zwerfafval.

Duurzaam, gezond en toekomstbestendig voedselsysteem

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

Niet op koers | Op koers | Doel gehaald

Op dit moment is er geen kwantificeerbaar inzicht in hoe duurzaam ons voedselsysteem in Barneveld is. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

Momenteel is de verdeling in ons voedselsysteem **60% dierlijk** en **40% plantaardig.** We werken toe naar een transitie waarin dat omgekeerd is.

In maart 2024 hebben 14 leerlingen van het MBO De Meerwaarde een **Masterclass 'Koken met restvoedsel'** gevolgd. Tijdens deze les hebben zij **5 kilo voedsel** gered.

Gebruikers van de App **Too Good To Go** hebben in de gemeente Barneveld sinds de lancering al meer dan **56.000 maaltijden** van de kliko gered.

In 2024 ontvingen **8 BSO-locaties** in Barneveld een **verse groentebox** tijdens de **Gezonde Smikkelweken.**

4

Terugblik op 2024

Binnen het programma Duurzaamheid stellen we jaarlijks een plan op waarin we de belangrijkste activiteiten voor dat jaar vastleggen. Deze activiteiten spelen een belangrijke rol in het behalen van onze programmadoelen en ambities. Het jaarplan voor 2024 is te vinden in de bijlage. In dit hoofdstuk blikken we terug op de focusactiviteiten en geven we een korte samenvatting van de status en voortgang van deze activiteiten.

Programma activiteiten

De programma activiteiten zijn overkoepelend, dragen bij aan meerdere doelen en thema's en zijn op programmaniveau opgepakt. Deze activiteiten moeten in de lijnorganisatie geborgd worden. In 2024 gaat het om de volgende activiteiten:

Inspiratie en kennissessies

Status: Afgerond.

Collega's zijn op werkbezoek geweest bij verschillende ondernemingen die zich actief inzetten voor duurzaamheid. Op elke locatie werd een presentatie gegeven over hoe duurzaamheid in de praktijk wordt gebracht. Daarnaast is er een bezoek geweest aan de Milieustraat en de Grondbank, in relatie tot circulariteit. Duidelijk daar was: we doen al veel als het gaat om circulariteit én er zijn nog veel meer mogelijkheden.

Monitoring

Status: Afgerond.

In deze rapportage is de tweede versie van de monitoring te vinden en geeft weer hoe we er voorstaan ten opzichte van onze doelen. De monitor wordt gebruikt om binnen de beleidscyclus doelen aan te scherpen, wanneer dit nodig is.

De buurt in

Status: In uitvoering en loopt door in 2025.

In Q3 zijn we begonnen met de buurt in te gaan om op te halen wat er binnen de specifieke buurt speelt en waar inwoners behoefte aan hebben rondom het thema duurzaamheid. Dit doen we door aan te sluiten bij momenten waarop de gemeente al aanwezig is in de buurt en hier in gesprek te gaan met buurtbewoners. Hierbij zoeken we samenwerking op met maatschappelijke organisaties en passen onze communicatie strategisch aan op wat past bij de buurt. Bij de eerste keer de buurt in is aangesloten bij de Gewoon Doen keet.

Toepassen en doorontwikkelen van het afwegingskader duurzaamheid

Status: Afgerond.

Deze activiteit loopt en doorontwikkeling is gerealiseerd. De doorontwikkeling is gelukt én is tegelijkertijd iets dat we blijven doen. Voor meer informatie zie Uitgelicht – afwegingskader duurzaamheid.

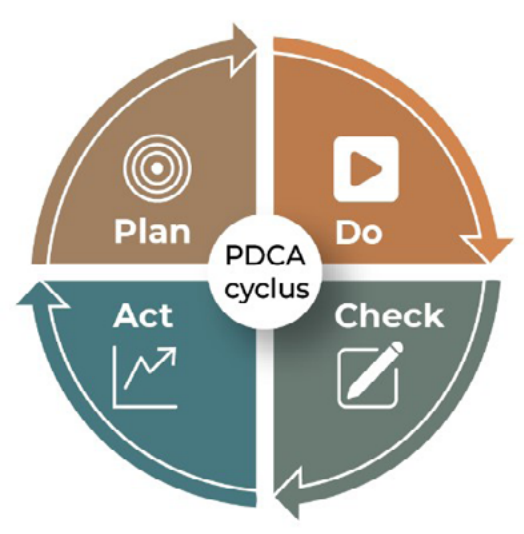
Taskforce Netcongestie

Status: In uitvoering en loopt door in 2025.

Netcongestie is een urgente opgave met veel impact en om deze reden is in 2024 de Taskforce Netcongestie binnen de gemeente Barneveld opgezet. De Raad heeft begin Q3 de raadsmemo ontvangen omtrent de impact van netcongestie, de gevolgen hiervan op onze ambities en welke aanpak we hanteren. Vervolgens heeft 17 oktober een Raadstafel netcongestie plaatsgevonden. Duidelijk is dat het thema leeft en veel impact heeft. Daarom blijft de aandacht hiervoor groot en werken we aan het borgen van het thema in de organisatie. Meer informatie over netcongestie is te lezen in Ontwikkelingen bij het thema Energie.

UITGELICHT

Afwegingskader duurzaamheid
Het afwegingskader duurzaamheid is een tool dat ondersteunt bij het vertalen van duurzaamheidsambities naar projectniveau. Door middel van de tool leggen we vast welke keuzes rondom duurzaamheid gemaakt worden en waarom. Projectleiders en andere medewerkers ervaren het afwegingskader als een waardevolle tool om duurzaamheid een plek te geven in fysieke projecten en om het gesprek over duurzaamheid aan de voorkant te voeren. Verder zijn de indicatoren dit jaar scherper neergezet en blijven we het proces eromheen evalueren en verbeteren. Waar het vorig jaar als pilot werd gezien, werd het afwegingskader dit jaar al bij negen projecten gebruikt. Dit jaar zijn de resultaten van het ambitieweb van het afwegingskader bij de Apeldoornsestraat mee-gegeven in de aanbesteding. Dit daagde de ondernemers uit om creatief over duurzaamheidsopgaves te denken, Het kader helpt ons om continu onze doelen te borgen en dit te verbeteren.

Energie

In 2050 zijn we energie- en CO_2-neutraal.

Op het thema Energie lag de prioriteit voor 2024 op de uitvoering van de warmtevisie en daarmee met name op de aanpak van energiearmoede en de slechtst geïsoleerde woningen in Barneveld. Overige activiteiten zijn ter ondersteuning daaraan, bijvoorbeeld de realisatie van duurzame energie, samenwerking in de regio, het slim omgaan met beperkte netwerkcapaciteit. Ook hebben we ingezet op het geven van het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed te verduurzamen en te werken met de CO_2 prestatieladder.

Ontwikkelingen Energie

> Netcongestie was ook dit jaar een belangrijke uitdaging in de gemeente. Nieuwe grootaansluitingen kunnen niet meer aangesloten worden op het net waardoor projecten vertraging opliepen, waaronder het buurthuis Bronveld. Mogelijk komen ook nieuwe kleinverbruik aansluitingen in de toekomst op de wachtrij. Dit heeft o.a. impact op de woningbouw en maatschappelijk vastgoed en mogelijk op de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Tegelijkertijd is netcongestie een aanleiding om anders tegen energievraag en aanbod aan te kijken en te innoveren, bijvoorbeeld met energiehubs of netbewuste woningbouw.
> Vanaf medio 2024 geldt de landelijke aanpak natuurvriendelijk isoleren, die rekening houdt met dierenbescherming tijdens isolatiewerkzaamheden, zoals het beschermen van vleermuizen en vogels in gebouwen. Gemeenten moeten tijdelijk gebruikmaken van een landelijke aanpak die werkt zonder vergunningen, mits bedrijven gecertificeerd zijn en maatregelen treffen om verschillende diersoorten te beschermen. Er geldt landelijk een maximum percentage van 6% (voor 3 jaar) per CBS-buurt voor de (grondgebonde) particuliere woningen die op deze wijze geïsoleerd mogen worden. Deze aanpak geldt tot 2027, waarna gemeentelijke soortenmanagementplannen (SMP's) worden ingevoerd. Zie voor meer informatie over het SMP pagina 21 bij ontwikkelingen Biodiversiteit en Groen. De impact hiervan op onze isolatieopgave is nog onduidelijk.
> De markt voor zonnepanelen en warmtepompen heeft in 2024 een flinke terugval doorgemaakt. De prijzen zijn fors gedaald, maar onzekerheden rondom het afbouwen van de salderingsregeling en terugleverkosten maken consumenten terughoudend om nieuwe installaties aan te schaffen. Hierdoor moesten veel installatiebedrijven noodgedwongen hun personeel ontslaan en enkele bedrijven vielen zelfs weg. Zo is ook het bedrijf Susteen failliet verklaard. Dit bedrijf was

door de gemeente ingeschakeld om verduurzamingsadvies te geven aan inwoners. Hoewel zonnepanelen nog steeds rendabel zijn, zorgt de onduidelijkheid voor grote onrust in de sector.

Focusactiviteiten 2024

Aanpak energie- en geldbesparing

Status: Uitgevoerd en loopt door in 2025.

Deze aanpak gaat over alle acties van de gemeente op het gebied van energie- en geldbesparing. Onder deze acties valt de inzet van energiecoaches; zo heeft JMA 14 energiecoaches opgeleid die meer dan 1000 energiegesprekken aan huis hebben gevoerd. Daarnaast is op 15 oktober gestart met de uitvoering van de Specifieke uitkering lokale aanpak isolatie (SpUk LAI). Waarbij inwoners in bezit van een koopwoning (met geen of een laag energielabel D t/m G), door het uitvoeren van isolatiemaatregelen hun energieverbruik kunnen verlagen. Ook is er gewerkt aan de voorbereiding van de regeling Energiezuinig witgoed. Hierbij kunnen huishoudens met een inkomen tot en met 120% van het bijstandsniveau verouderd witgoed omruilen voor een energiezuinig nieuw apparaat om energie en geld te besparen.

Herijking Regionale Energie Strategie 2.0

Status: Vertraagd en in uitvoering.

In 2024 is een PlanMER voor de regio Foodvalley uitgevoerd waarvan de resultaten einde van het jaar bekend worden (bij opstellen van dit stuk nog niet bekend). Dit regionale PlanMER is een aanvulling op de Provinciale PlanMER windenergie van de provincie Gelderland. Beide PlanMERs vormen de basis voor de herijking van het RES bod. Het proces van herijking van de RES is in het najaar van 2024 opgestart. Verwachte besluitvorming volgt medio 2025. Binnen de herijking wordt gekeken of het nodig is om het huidige bod over de opwek van duurzame energie aan te passen.

Energiehub Harselaar

Status: uitgevoerd en loopt door in 2025.

De ontwikkelingen en beperkingen op het elektriciteitsnet volgen elkaar heel snel op. Dit heeft grote invloed op het project gehad. Het onderzoek naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van een Smart Energy Hub (SEH) op Harselaar is eind 2024 afgerond. We zien meer mogelijkheden voor een SEH op nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen. Voor bestande bedrijventerreinen zijn er veel kansen voor maatregelen achter de meter zoals inzicht in energieverbruik, -besparing en -opwek. Daarom hebben we een ondernemersevent georganiseerd: ‘Eerste hulp bij netcongestie’ met focus op maatregelen achter de meter.

Opstellen CO_2 reductie rapportage

Status: afgerond.

Eind 2024 is de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken van de CO_2 uitstoot in de gemeente bij de informele duurzaamheidsavond. Uit de rapportage blijkt dat de invloed van de gemeente op de uitstoot beperkt is én dat we niet op koers liggen om de doelstelling ‘CO_2 neutraal in 2050’ te realiseren. Ten aanzien van de uitstoot is de vervolgstap om met relevante partijen maatregelen op te stellen en uit te voeren. Daarnaast zal in het op te stellen Energiebeleidsprogramma in 2025 invulling gegeven worden aan het behalen van de doelstelling wat betreft het energieverbruik in de gemeente.

UITGELICHT

Samenwerking met Liander

Netcongestie is een fenomeen wat we zoveel mogelijk willen beperken binnen de gemeente. In Barneveld zit het net echter verweven op regionaal niveau en met de provincies Flevoland en Utrecht. Daarom hebben we niet op alle ontwikkelingen direct invloed. De lokale netbeheerder, Liander, heeft een grote rol in het verhelpen van netcongestie door middel van verzwaring en uitbreiding van het net. Daarom werken we nauw samen met Liander en de Woningstichting Barneveld. Deze samenwerking vertaalt zich in het plaatsen van middenspanningsruimtes binnen de gemeente. Liander en de gemeente kijken samen welke locaties het meest geschikt zijn. Ook wordt in samenspraak met Liander gekeken naar welke buurten prioriteit hebben m.b.t. de verzwaring van het net. Hiervoor stellen we samen buurtrealisatieplannen (BRP’s) op. Meerdere middenspanningsstations en BRP’s zijn al gerealiseerd in dit samenwerkingsverband. De samenwerking met Liander in het middenspanningsatelier wordt inmiddels gezien als een best practice door Liander en de regio. Verder ondersteunt Liander de gemeente met relevante data en info.

EnergieWEB

Status: afgerond.

In juni is een mijlpaal bereikt; sinds de zomer is een deel van de energie die gemeente Barneveld gebruikt afkomstig van lokale bronnen. Door EnergieWEB is een unieke samenwerking mogelijk gemaakt tussen gemeenten en lokale opweklocaties. Er wordt samengewerkt met drie lokale organisaties: de coöperaties ValleiEnergie en Duurzaam Kootwijkerbroek en het bedrijf Van de Glind Handel. Deze opweklocaties kunnen over een geheel jaar gemiddeld 20 procent van de totale elektriciteitsvraag van de EnergieWEB gemeenten leveren. Het doel van EnergieWEB is de komende jaren door te groeien naar 100% lokaal opgewekte duurzame energie.

Update Warmtevisie

Status: Vertraagd en in uitvoering.

Begin van het jaar is het college en de raad geïnformeerd dat na onderzoek is gebleken dat warmtenetten geen toekomst hebben in Barneveld. Voor nu blijkt dat voor het overgrote deel van de bebouwde omgeving in Barnveld all-electric de beste optie te zijn. Om dit te faciliteren is een forse uitbreiding van de middenspannings-stations binnen de gemeente nodig is. Dit wordt samen met Liander opgepakt (zie ‘uitgelicht – samenwerking met Liander’). Daarnaast wordt gewerkt aan de herijking van de warmtevisie in de vorm van een overkoepelend Energiebeleidsprogramma in 2025.

UITGELICHT

Subsidie PAW de Glind

Stichting Duurzaam De Glind heeft een nieuwe subsidieregeling gelanceerd die bewoners helpt om hun woningen aardgasvrij te maken. De regeling, getiteld ‘De Glind stapsgewijs aardgasvrij’, biedt financiële ondersteuning aan woning-eigenaren en huurders in De Glind.
De subsidieregeling is bedoeld voor bestaande woningen en geeft tot maximaal 8.500 euro per woning. Deze subsidie kan worden gecombineerd met andere regelingen, zoals de ISDE-subsidie, waarmee het totaalbedrag nog verder kan oplopen. Het doel is om woningen minder afhankelijk te maken van aardgas voor koken en verwarming.
De regeling is een belangrijke stap in de plannen van de gemeente Barneveld om de overgang naar duurzame energie te bevorderen.

UITGELICHT

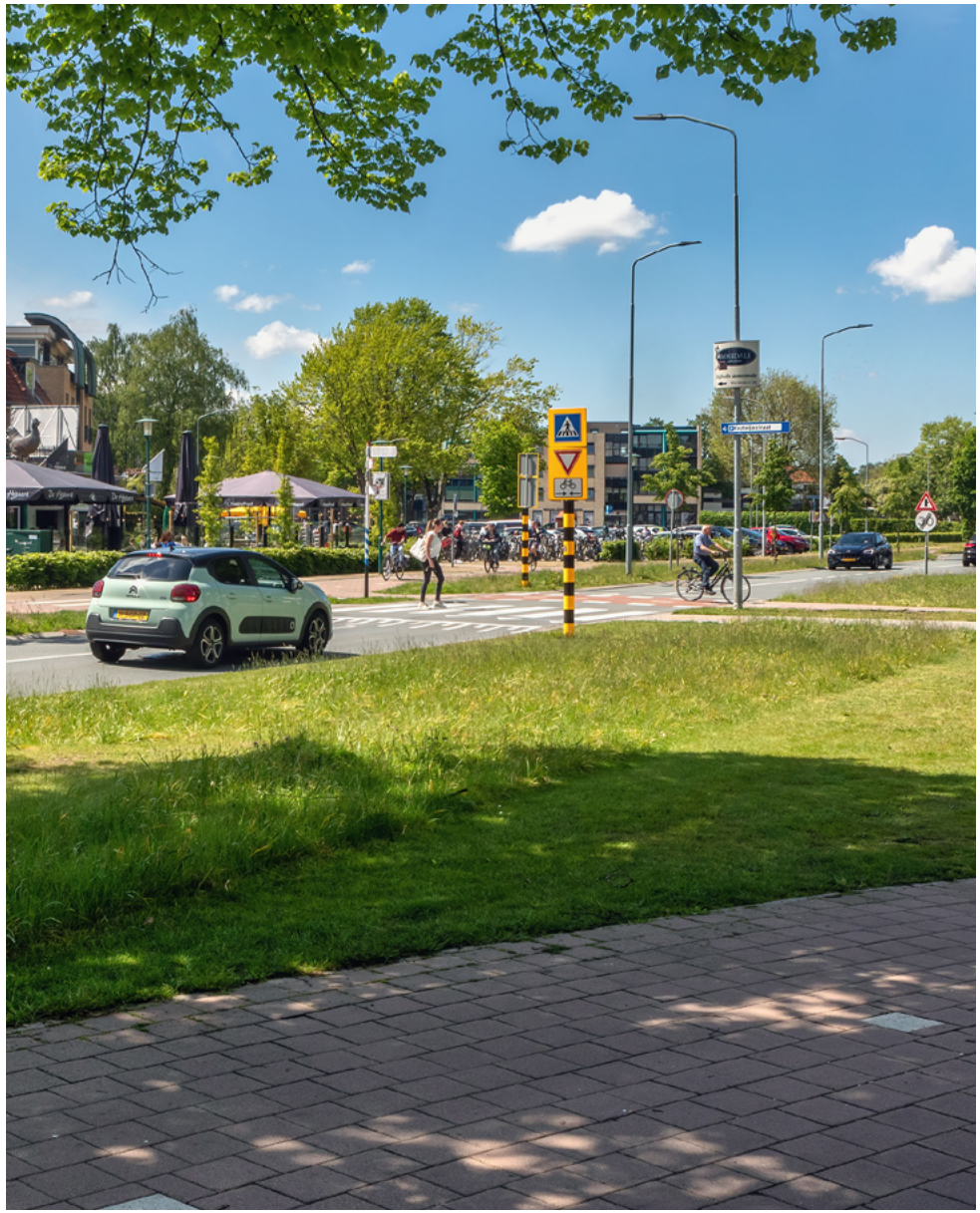
1000e energiebox advies - Bewust omgaan met energie

Maureen Haaksema uit Garderen en haar 2 tienerdochters maken die bewuste keuze, zonder in te leveren op comfort. Haar energieverbruik is met 700 m^3 gas en 1500 kWh elektriciteit heel zuinig voor een gezin van 3 personen in een tussenwoning van 1997. Wat adviseert zij om te doen.

Het is Maureen met de paplepel ingegoten om bewust om te gaan met het leven, dus ook met energie. Ondanks het al zuinige energieverbruik vroeg zij de Energiebox aan bij de gemeente Barneveld, waar Garderen onder hoort. Het is mooi meegenomen om wat gratis te krijgen en er hoort een coachgesprek bij. Energiecoach Han Kattenwinkel kon beginnen met haar de complimenten te geven voor het nette energieverbruik. Wethouder Jolanda de Heer was aanwezig om de 1000e energiebox aan Maureen te overhandigen.

> “Het belangrijkste is je gedrag. Mijn hoekbank stond voor de verwarming, maar die heb ik nu een kwart slag gedraaid, zodat de radiator de kamer verwarmt in plaats van de achterkant van de bank. Ook gaat de thermostaat al vroeg in de avond een paar graden naar beneden. Ik heb altijd dikke sloffen aan, zodat ik geen koude voeten krijg en op de bank trek ik naast goede kleding nog gauw even een dekentje over me heen”

Duurzame mobiliteit

We werken aan de helft minder CO_2 -uitstoot door mobiliteit in 2030 en klimaatneutraal zijn in 2050.

Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley 2023-2026

Ontwikkelingen Duurzame mobiliteit

> Het Nederlandse wagenpark bestaat steeds meer uit elektrische auto's. Uit cijfers blijkt dat in de eerste negen maanden van 2024 de verkoop van elektrische auto's goed gaat. 75,8 procent van de voertuigen die dit jaar zijn verkocht, rijden op stroom, al dan niet deels. In dezelfde periode vorig jaar was dat nog 66,6 procent. Dit ondanks dat in de rest van Europa de vergroening van de mobiliteit onder druk staat doordat de subsidie voor elektrische auto's wordt afgebouwd. Dit kan uiteindelijk ook gebeuren in Nederland, wanneer het huidige kabinet plannen wijzigt.
> Ook in de gemeente Barneveld is in 2024 meer elektrisch gereden en stijgt de behoefte voor laadpalen. De gemeente zoekt naar mogelijke locaties voor laadpalen. Netcongestie kan in de toekomst een impact hebben op de ontwikkelingen rondom laadlocaties.

Focusactiviteiten 2024

Uitvoeren Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley

Status: uitgevoerd.

In 2024 is de werkgeversbenadering gecontinueerd en opgeschaald zoals beschreven in het Uitvoeringsplan Slimme Mobiliteit Regio Foodvalley 2024. Daarnaast hebben wij in 2024 met een brede fietscampagne in de regio de fiets gepositioneerd als hét vervoermiddel voor de korte ritten. Verder is de Bereikbaarheidsagenda gericht op verduurzaming van het goederenvervoer, ontwikkeling van laadinfrastructuur en regionale afstemming op parkeerbeleid

Nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan opstellen

Status: vertraagd en loopt door in 2025.

Na het vaststellen van de Omgevingsvisie willen we een Omgevingsprogramma Bereikbaarheid opstellen. Dit is een beleidsprogramma onder de Omgevingswet en beschrijft hoe we de doelen van de Omgevingsvisie willen bereiken. Duurzame Mobiliteit is daar een belangrijk onderdeel van.

Klimaatadaptatie

In 2050 zijn we klimaatadaptief en klimaatbestendig

We willen voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering. De focus voor 2024 lag op het afronden, vaststellen en uitvoeren van het Klimaat-adaptatieplan dat aandacht besteed aan opgaven op het gebied van hitte, droogte, wateroverlast en waterveiligheid. Daarnaast werden klimaatadaptieve, infrastructurele projecten voorbereid en uitgevoerd, die al in een eerder stadium zijn geïnitieerd.

Ontwikkelingen Klimaatadaptatie

> Op de Klimaattop Vallei & Veluwe Klimaatbestendig 2024 wordt het regionale Actieprogramma 2025-2026 gepresenteerd. Vijf acties krijgen de komende periode prioriteit: Integraal Actieplan Hitte, Waterzuinige industrie, Geen regenwater in het riool, Bouwtafel Waterzuinige wijken en Biobased bouwen. De gemeente Barneveld gaat binnen haar mogelijkheden een bijdrage leveren aan de Actie Bouwtafel Waterzuinige wijken. In regionaal verband worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een regionale stresstest die zich met name richt op het oppervlaktewatersysteem in het landelijk gebied. Hiermee wordt duidelijk waar wateroverlast kan optreden door inundatie van beken en watergangen.
> De regionale stresstesten voor met name het stedelijk gebied die in 2018 zijn opgesteld, worden geactualiseerd. Dit mede naar aanleiding van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI (2023).

Focusactiviteiten 2024

Opstellen en vaststellen klimaatadaptatieplan (KAP)

Status: Vertraagd en in uitvoering.
De gemeente stelt in het voorjaar 2025 het Klimaatadaptatieplan vast. Het Klimaat-adaptatieplan heeft betrekking op de periode tot en met 2027, in lijn met het Nationaal Klimaatadaptatieplan. In het klimaatadaptatieplan wordt beschreven hoe we onze dorpskernen binnen de gemeente Barneveld weerbaar willen maken tegen de toenemende weersextremen. De focus ligt op klimaatadaptatie voor de vier thema's hitte, droogte, wateroverlast en waterveiligheid in bebouwd gebied.

Reconstructie Hoevelakenseweg

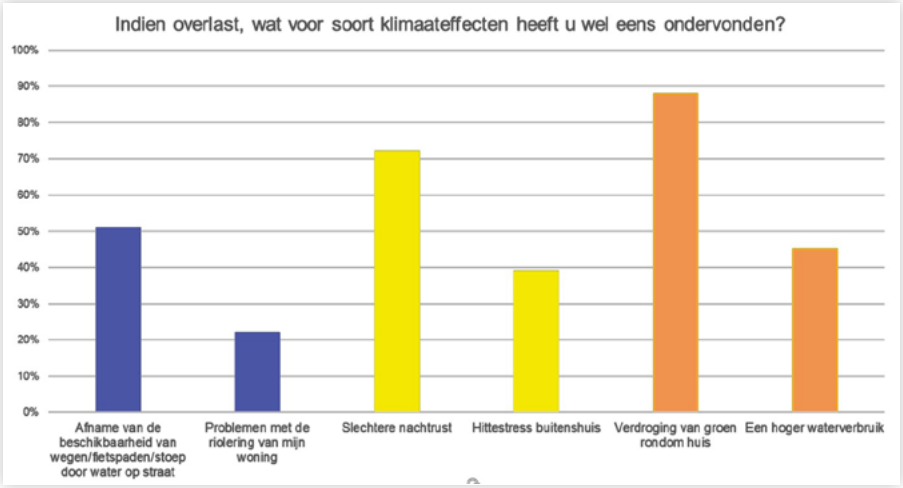
Status: Vertraagd en in voorbereiding.
De reconstructie is civieltechnisch voorbereid. Het aanbestedingstraject start in november 2024 en de uitvoering start in tweede kwartaal 2025 (mede afhankelijk van afstemming met Vitens). Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door een hemelwaterriool aan te leggen. Bewoners worden actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. De kans op wateroverlast wordt hierdoor fors kleiner.

Voorbereiding reconstructie Wolweg

Status: Vertraagd en in voorbereiding.
De reconstructie is civieltechnisch voor-bereid en de aanbesteding start in Q4 van 2024. De uitvoeringsstart staat nu gepland in maart 2025. Samen met groot onder-houd en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door de aanleg van een hemelwaterriool. Ook bij deze reconstructie worden bewoners actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. Ook worden daar waar mogelijk plantvakken langs de weg aangelegd en bomen geplant.

UITGELICHT

Bewonersenquête klimaatadaptatieplan
We vinden het belangrijk om aan te sluiten bij wat er bij bewoners leeft. Om daar achter te komen hebben we in oktober 2023 een enquête uitgezet onder het bewonerspanel van de gemeente Barneveld over het thema klimaatadaptatie. Dit is gedaan om op te halen in hoeverre inwoners last hebben van weers-extremen, in hoeverre ze bereid zijn daar iets tegen te doen en om op te halen wat ze van de gemeente verwachten. Deze enquête is door 484 respondenten ingevuld en de resultaten zijn gebruikt om type maatregelen te bepalen. Uit de enquête blijkt dat droogte en hitte het meest ervaren worden als effecten van klimaatverandering (zie figuur 1).

Enquêteresultaten uit het Klimaatadaptatieplan

De overige resultaten van de enquête worden gepresenteerd in het Klimaat-adaptatieplan.

De klimaatkeet
Dit jaar is het concept KlimaatKeet van Merel's 'Gewoon Dóén' in Barneveld gestart! Het doel met de KlimaatKeet is om inwoners te stimuleren, motiveren, inspireren en te adviseren om zelf aan de slag te gaan op het gebied van klimaat-adaptatie. Het advies gaat om het afkoppelen van regenwater van het riool en het klimaatbestendig inrichten van de tuin. De KlimaatKeet reist sinds medio augustus van dorp tot dorp en van wijk tot wijk. Elke week weer op een andere locatie. De keet is ook ingezet bij de start van de herinrichting van het Oldenbarneldplein op Burendag en in de voorbereidingen van de reconstructie Roelenengweg om bewoners over te halen kosteloos mee te doen met afkoppelen op eigen terrein. Het is een fijne manier om met bewoners in gesprek te gaan over klimaatadaptatie en het te hebben over wat ze zelf kunnen doen.

Afkoppelen Garderen Bomenbuurt
Status: Afgerond.
De uitvoering is na het zomerreces gestart. Alle woonstraten en particuliere inritten in deze buurt zijn afgekoppeld door het regenwater via verticale infiltratiebuizen in de bodem te brengen. De kans op lokale wateroverlast, maar ook in het water-overlastgevoelige Garderense centrum, wordt sterk verkleind. Het diepe grondwater op de Veluwe, de grootste zoetwatervoorraad van Nederland, wordt juist aangevuld. Er wordt minder schoon regenwater naar de overvolle rioolwaterzuivering Harderwijk gebracht.

Uitvoeren lokaal hitteplan (indien nodig)
Status: Niet uitgevoerd (was niet nodig).
Het Hitteplan is klaar. Het hitteplan bevat afspraken over verantwoordelijkheden en maatregelen van verschillende organisaties. Dit plan treedt bij langere periodes van hitte in werking. Organisaties en (zorg)professionals en mantelzorgers worden over de verwachte hitte geïnformeerd. In 2024 was geen sprake van een langere hitteperiode.

Biodiversiteit en groen

We behouden en versterken de biodiversiteit in Barneveld de komende jaren
Vanuit het thema Biodiversiteit en Groen hebben we in 2024 onder andere gewerkt aan het uitvoeren van het Biodiversiteitsplan en het (door)ontwikkelen van beleid. Ook werden concretere projecten voor vergroening, communicatie en educatie dit jaar uitgevoerd.

Ontwikkelingen Biodiversiteit en groen

> Vanaf medio 2024 geldt de landelijke aanpak natuurvriendelijk isoleren. Bij deze nieuwe aanpak zorgen isolatiebedrijven dat er geen vogels of vleermuizen worden gedood tijdens het isoleren. Door natuurvriendelijk te werken, krijgen vogels of vleermuizen de kans om weg te vliegen vóórdat wordt geïsoleerd. Het isolatiebedrijf zorgt dat er voldoende verblijfplaatsen worden gerealiseerd, om de verdwenen verblijfplaatsen door het isoleren te compenseren. Op pagina 15 onder het kopje ontwikkelingen op het thema Energie is meer info te vinden, mede over de impact hiervan op onze ambities omtrent energie.

Focusactiviteiten 2024

Uitvoeren biodiversiteitsplan

Status: In uitvoering.

In 2024 hebben we het vergroenen van het Dijkje in het centrum van Barneveld gerealiseerd door het toepassen van gevelgroen. Verder zijn in Barneveld centrum een aantal geveltuintjes vernieuwd. Ook het Weidevogelproject is voortgezet. Daarnaast hebben we het maaibeleid aangepast om de bloei van inheemse planten te stimuleren die insecten en andere dieren aantrekken. Bovendien zijn er informatieborden geplaatst met QR-codes die verwijzen naar de gemeentelijke internetpagina over biodiversiteit en groen. Ze zijn geplaatst op plekken waar inheemse mengsels zijn ingezaaid die bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit.

Opstellen en vaststellen bomenbeleidsplan

Status: Vertraagd en in uitvoering.

In september is het participatietraject gestart. Het college en de directie hebben in het najaar van 2024 het plan van aanpak voor het Bomenbeleidsplan goedgekeurd. Het bomenbeleidsplan is bedoeld om het bomenbestand van de gemeente te beschermen en te behouden. Verder zorgt dit beleidsplan ervoor dat nieuwe wijken met voldoende groen worden aangelegd en dat dit groen toekomstbestendig wordt gerealiseerd.

UITGELICHT

Het Dijkje
Het Dijkje in het centrum van Barneveld is vergroend door het toepassen van gevelgroen. Dit is gerealiseerd door het aanbrengen van kabels aan de gevels, waarlangs het groen kan opklimmen en groeien. Het plaatsen van de bekabeling heeft plaatsgevonden in de zomer, en het in het najaar tijdens het plantseizoen is het groen aangeplant. Nu kunnen de planten groeien en zal elk jaar meer vergroening plaatsvinden op het Dijkje. Het centrum is naast Harselaar de minst groene buurt in de gehele gemeente Barneveld. Daarom is deze vergroening extra welkom!

Opstellen landschapsplan

Status: vertraagd en in uitvoering.

Nadat er aanspraak was gedaan op de middelen die al in 2022 waren gereserveerd om een landschapsplan op te laten stellen, is begonnen met een gunningsprocedure. In het plan wordt geen visie op het buitengebied opgenomen, anders dan de visie die in de Omgevingsvisie staat. Er is voor gekozen om de participatie van het landschapsplan en van de Omgevingsvisie gelijk op te laten lopen. Naar verwachting is het landschapsplan medio 2025 afgerond.

Handleiding van het Soorten Managementplan (SMP)

Status: Afgerond.

Een handleiding/plan van aanpak specifiek voor de gemeente Barneveld voor het SMP is afgerond. Dit plan van aanpak is bedoeld om een goed beeld te krijgen van het SMP en het zorgt voor een snelle start van een SMP. Het is nog onduidelijk welke vervolgstappen wij als gemeente kunnen en moeten nemen, omdat we in afwachting zijn van het vast te stellen beleid vanuit de provincie Gelderland. Voor nu volgen we actief de ontwikkelingen van de provincie rondom het SMP om hier proactief op in te kunnen spelen.

Monitoringsplan

Status: Vertraagd en in uitvoering.

In 2023 is er in samenwerking met TAUW een begin gemaakt voor een monitoringsplan om de biodiversiteit meetbaar te maken. In Q2 2024 is een projectteam opgestart om het monitoringsplan verder op te pakken samen met TAUW. We richten ons hierbij op het meetbaar maken van de biodiversiteit op specifieke locaties binnen de gemeente Barneveld. Het monitoringsplan zal indicatoren en achterliggende data omvatten waarmee de ontwikkeling van initiatieven op het gebied van biodiversiteit en groen gevolgd en geëvalueerd kunnen worden.

Circulaire economie

We hebben een 100 procent circulaire economie in 2050

Op het thema Circulaire Economie hebben we in 2024 gewerkt aan de uitvoering van de Actie-agenda Circulaire Economie. Dit jaar hebben we verschillende concrete projecten opgepakt, zoals circulair slopen vrijkomende agrarische bebouwing en eigen vastgoed en onderzoek naar de mogelijkheden van een bouwkringloop. Ook zijn we in 2024 aangehaakt bij de ontwikkeling van de nieuwe Economische visie en andere ontwikkelingen rondom interne projecten en processen waar circulariteit een rol speelt.

Ontwikkelingen Circulaire economie

Er wordt meer en meer samengewerkt en kennis gedeeld tussen de gemeentes binnen het Living Lab van Regio Foodvalley. Als gemeente Barneveld leren wij veel van deze samenwerking en kennisdeling over best practices (bijvoorbeeld meenemen van restwaarden van gebouwen). Ook zien we dat we binnen de gemeente Barneveld meer werken aan circulariteit. Zo is het kernteam Circulaire economie in 2023 opgericht waarbinnen verschillende disciplines elkaar inspireren en samenwerken om circulaire opgave aan te pakken en circulariteit meer onder de aandacht te brengen. Dit kernteam is in 2024 gegroeid.

Focusactiviteiten 2024

Circulariteit in de standaard uitvoeringseisen van eigen vastgoedontwikkelingen

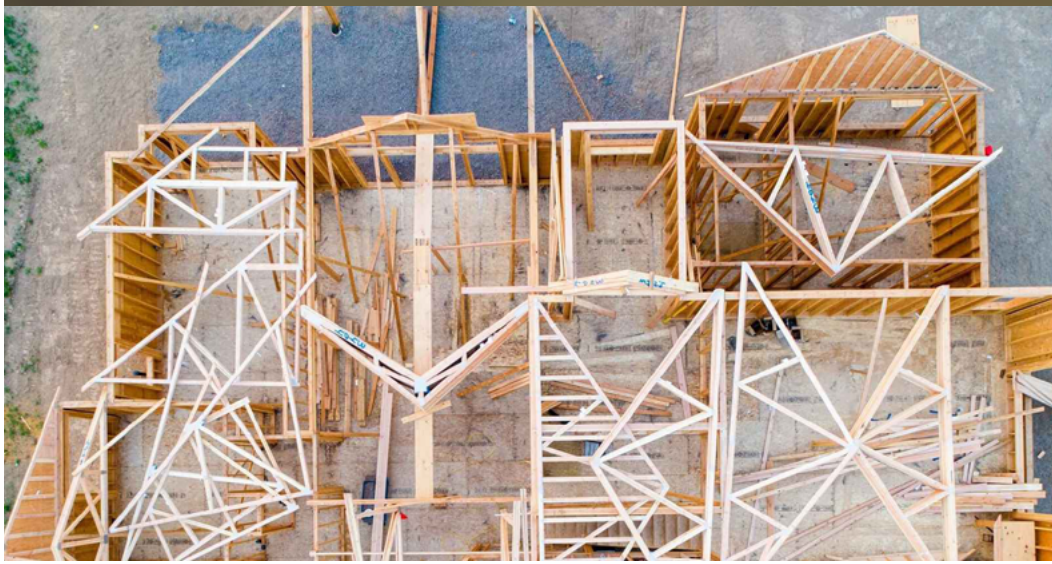
Vertraagd en in uitvoering.

In diverse projecten wordt circulariteit toegepast, zoals bij basisschool De Bron en het buurthuis Bronveld. Om meer circulaire maatregelen te nemen in eigen vastgoedontwikkelingen, onderzoeken we op welke manier circulariteit kan worden meegenomen in de standaard uitvoeringseisen van vastgoedprojecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het toepassen van biobased bouwmaterialen en het circulair slopen. Ook in het nieuwe beleidsplan voor vastgoed worden de duurzaamheidsthema's meegenomen. Verder wordt overlegd met andere gemeentes om van hun ervaringen te leren zoals benutten van restwaarde, losmaakbaarheid en materialenpaspoorten. De lessen verkregen vanuit het toepassen van circulaire maatregelen in het buurtcentrum Bronveld worden meegenomen in het beleid.

UITGELICHT

Biobased bouwen

Binnen de Regio Foodvalley is het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan biobased (ver)bouwen. Biobased materialen kennen een groot aantal voordelen ten opzichte van conventionele materialen. Ze zijn vaak minder CO_2 intensief en kunnen ook CO_2 vastleggen in bouwwerken of in de grond tijdens de teelt van het product. Deze andere manier van bouwen zorgt voor energiezuinige woningen die minder vermogen vragen van het elektriciteitsnet omdat kleinere technische installaties nodig zijn om de woningen te verwarmen en/of te koelen. Ook kan het verbouwen van biobased gewassen bijdragen aan biodiversiteit, waterkwaliteit, reductie van stikstof en een circulaire economie. In de regio Foodvalley zijn er diverse spelers in de bouw- en landbouwketen die aan de slag willen met biobased bouwen en verbouwen. Om deze ketens te stimuleren zijn meerdere ketenbijeenkomsten geweest georganiseerd door Building Ballance en de Regio Foodvalley. Op 26 september hebben wij als gemeente Barneveld samen met deze andere partijen een verdiepingsbijeenkomst georganiseerd voor ambtenaren uit de regio om hun rol in deze transitie te verduidelijken.

Hernieuwing van het grondstoffenbeleidsplan

Vertraagd en in uitvoering.

Het grondstoffenbeleidsplan wordt hernieuwd. Hierbinnen krijgt circulariteit een plek, bijvoorbeeld in het proces om te komen tot meerdere scenario's. Het opstellen en vaststellen van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan is vertraagd en loopt door tot medio 2025.

Project Vrijkomend Agrarische Bebouwen (VAB) circulair slopen

Afgerond.

Naar verwachting wordt een deel van de agrarische opstallen vervangen en/of verdwijnen dezen. De bestaande bebouwing moet gesloopt worden. De reststromen vanuit de sloop zijn waardevol. Om te kijken wat we met de reststromen doen na de sloop van de agrarische bebouwing is een pilot gestart vanuit meerdere organisaties waaronder de Rabobank, RegioFoodvalley, ondernemers en de gemeente Barneveld. De stal in Terschuur is voor deze pilot in zijn geheel verkocht en elders opgebouwd. Deze lessen worden vertaald naar informatie over hoe agrariërs circulair slopen kunnen aanpakken en zijn opgenomen in een al bestaand agrarisch loket van de regio Foodvalley. Daarnaast loopt in regioverband onderzoek (door CHE) naar het sluiten van de betonketen en wordt gewerkt aan een betonconvenant voor de regio.

Circulaire mogelijkheden bij project grondbank

In uitvoering.

Om de gemeentelijke grondbank bij de milieustraat Otelaar op een nieuwe locatie te realiseren, is in de afgelopen periode het locatie-onderzoek uitgevoerd en afgerond. Het college- en raadsvoorstel voor de nieuwe grondbank is op 22 oktober in het college behandeld en het raadsvoorstel stond op 11 december op de agenda van de gemeenteraad. De oppervlakte gaat op de nieuwe locatie naar ca. 2 hectare. Ook wordt ca. een half hectare om de grondbank heen landschappelijk ingericht om biodiversiteit te stimuleren. De ambitie is om de nieuwe grondbank zo circulair mogelijk in te richten met hergebruik van materialen. Verder wordt onderzocht of het haalbaar is om compostering met de uit eigen bedrijfsvoering vrijkomende grondstoffen te realiseren. Deze compost kunnen we gebruiken om teelaarde voor eigen gebruik te maken.

UITGELICHT

Duurzamer asfalt- en betonverharding

In samenwerking met team beheer en realisatie hebben we duurzame asfalt- en betonverharding in de nieuwe raamovereenkomst asfalt- en betonverhardingen 2025-2028 meegenomen. Dit gaat specifiek om Warm Mix Asfalt-mengsels (WMA), die worden geproduceerd bij temperaturen lager dan 140 graden Celsius.
Per 1 januari 2025 wordt op landelijk niveau gestart met de uitfasering van het Hot Mix Asfalt, en waar mogelijk over te gaan naar WMA. Dit stoot minder CO_2 uit. Er wordt bij het toestaan van WMA-mengsels een belangrijke stap gezet in de verduurzaming van de asfaltsector op weg naar de milieudoelen van 2030 en 2050.

Duurzaam voedselsysteem

Op het thema Duurzaam Voedselsysteem was onze gemeentelijke inzet dit jaar om de basis op orde te houden. Dit hebben we gedaan door onze deelname aan het regionale programma van de Food Valley. Met name voor de eiwit-transitie en het tegengaan van voedselverspilling waren we alert op kansen om gemeentelijke pilot/projecten te laten landen in de regio. Dit thema is een belangrijke verbinding met het programma Waardevol Landelijk gebied.

Ontwikkelingen Duurzaam voedselsysteem

> De nieuwe strategische agenda 2025-2030 is voorbereid in de regio FoodValley. Het programma *Voedsel voor een gezond leven* blijft een onderdeel van deze strategische agenda en we blijven als gemeente daar aan meewerken.
> Het thema Voeding voor een gezond leven heeft heel veel raakvlakken met het Programma Waardevol Landelijk Gebied en is daarin opgenomen als thema. Versnippering en dubbelingen qua inzet worden voorkomen als dit thema organisatorisch goed geborgd is. We kiezen er voor om de activiteiten onder het thema daarom volledig onder te brengen bij het Programma Waardevol Landelijk Gebied vanaf 2025. De verantwoording gebeurt via het Programma Waardevol Landelijk Gebied.

Focusactiviteiten 2024

Uitvoeringsprogramma Voedsel voor een gezond leven van Regio Foodvalley

Status: afgerond en loopt door in 2025.

In 2024 hebben we samen met de regio aan diverse thema's gewerkt, zoals het stimuleren van de korte keten (voedsel uit de streek), het voorkomen van voedsel-verspilling, het stimuleren van de teelt en het inzetten of het eten van alternatieve eiwitten in plaats van dierlijke eiwitten en het creëren van een duurzame voedsel-omgeving, waarin mensen werden gestimuleerd om duurzaam en gezond voedsel te kopen. Zo nam Barneveld afgelopen februari deel aan de "#BEANMEAL week". In het bedrijfsrestaurant stond tijdens deze beanmeal week meermaals bonen op het menu. Verder werd landelijk weer de Week Zonder Zuivel en Vlees gehouden (4-10 maart). Dit jaar is ervoor gekozen om 1 dag (woensdag 6 maart) het bedrijfsrestaurant geen vlees en zuivel aan te bieden voor de medewerkers om bewustwording rondom de grote impact op het milieu van dierlijke producten te benadrukken.

Tegengaan voedselverspilling

Status: afgerond.

Voedselverspilling zijn we tegengegaan door gerichte projecten uit te voeren bij verschillende doelgroepen, waardoor klimaatimpact van verspild voedsel terug-gedrongen werd. Dit in samenwerking met het programma Voedsel van de regio en het Living Lab Regio Foodvalley Circulair. Onderdeel van onze inzet was het meedoen aan de Week tegen voedselverspilling in september.

Regio Foodvalley startte samen met Orbisk een tweejarig project om voedsel-verspilling in professionele keukens te verminderen via monitoring en bewustwording. In Barneveld hebben twee locaties meegedaan aan dit project.

UITGELICHT

Workshop Duurzaam en Gezond koken

In het kader van de Vitaliteitsweek heeft Dutch Cuisine een workshop gegeven waarin collega's van het bedrijfsrestaurant en andere geïnteresseerde collega's meegenomen zijn in de wereld van gezonder, duurzamer én lekkerder koken. Dutch Cuisine is een organisatie die werkt volgens 5 principes op de thema's cultuur, gezondheid, natuur, kwaliteit en waarde. Het streven is om bij voedsel-bereiding de seizoenen te volgen, te streven naar 80% groente / 20% vlees/vis, geen kunstmatige toevoegingen, werken van kop tot staart en no waste. Producten die gebruikt worden zijn waar mogelijk biologisch, fair trade, diervriendelijk, puur, vers en regionaal of lokaal geproduceerd.

5

Jaarplan 2025

De vorige hoofstukken hebben laten zien wat we willen bereiken en waar we aan werken. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we dat concreet voor ons zien voor het komende jaar. Dat doen we door een aantal focusactiviteiten en besluitvormingsstukken voor 2025 te omschrijven. Focusactiviteiten zijn de belangrijkste activiteiten die bijdragen aan de programmadoelen en ambitie. We gaan hieronder in op de activiteiten per thema en leggen de link met de procesdoelen. We sluiten af met overkoepelende programma-activiteiten die bijdragen aan meerdere doelen.

We geven de belangrijkste activiteiten weer, die zien we als prioriteit. Dat neemt niet weg dat er binnen de verschillende thema's meer activiteiten spelen en worden uitgevoerd. Wanneer we moeten prioriteren, zijn de activiteiten die in dit jaarplan staan het meest urgent.

Legenda

- Energie
- Duurzame Mobiliteit
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit en Groen
- Circulaire Economie
- Duurzaam Voedselsysteem
- 1 Goede voorbeeld
- 2 Duurzaam denken en doen
- 3 Iedereen meedoen
- 4 Met partners
- 5 Gebiedsgericht
- 6 Duidelijk verhaal

Programma activiteiten

Programma activiteiten dragen bij aan meerdere doelen en pakken we (tijdelijk) via programmaniveau op. Doel is de activiteiten te borgen in de reguliere organisatie.

2 5

Q1 – Q3: Borgen Afwegingskader duurzaamheid

We werken steeds meer met het Afwegingskader duurzaamheid in projecten en begeleiden dit vanuit het Programma duurzaamheid. Doel voor 2025 is het gebruik en de doorontwikkeling van het afwegingskader in de standaardwerkwijze binnen projectmatig werken te borgen.

Heel 2024: Monitor doorontwikkelen

De monitor van het Programma is klaar en delen we elk jaar. Tegelijkertijd is die continu in ontwikkeling. In 2025 zullen er meerdere beleidsstukken vastgesteld worden, die via het programma duurzaamheid gemonitord gaan worden. Denk in ieder geval aan het Klimaatadaptatieplan, Bomenbeleidsplan en het Grondstoffenbeleidsplan.

3 5 6

Heel 2024: 'De buurt in'

In 2024 zijn we gestart met laagdrempelig de buurt in te gaan. Dat zetten we voort in 2025. Het gaat om het aansluiten bij al georganiseerde momenten (door een buurt of vanuit andere gemeentelijke projecten), waarbij we als programma aanwezig zijn en ophalen wat er speelt. We zoeken hierbij de samenwerking met partners, zoals de Woningstichting.

3 4 5 6

Q1 – Q3: Aanpak netcongestie

In 2024 is veel gebeurd op het thema netcongestie. Duidelijk is dat dit thema nog jaren speelt en dat we hier als organisatie goed op ingericht en voorbereid moeten zijn. Doel voor 2025 is om onze aanpak verder te ontwikkelen en deze vervolgens te borgen in de organisatie. Hierbij zullen we de gemeenteraad op de hoogte houden van de stand van zaken.

Q1-Q3: Toekomst programma in beeld

Een brede consultatie in de organisatie en bij het bestuur zal leiden tot een voorstel voor de toekomst van het programma.

Thema Energie

Het jaar 2025 zal in het teken staan van nieuwe beleidsontwikkeling. Zowel provinciaal, regionaal, als lokaal. De provincie werkt aan de Energiebeleidsprogramma, de regio aan de herijking van de Regionale Energiestrategie, en als gemeente werken we aan de lokale Energievisie. Daarnaast ligt de focus op het concreet ondersteunen van bewoners, door woningisolatie te faciliteren en mensen te informeren over verduurzamingsmogelijkheden.

1 2 3 4 5 6

Q1-Q4 Opstellen en vaststellen Energiebeleidsprogramma

We werken aan een Energiebeleidsprogramma - een (mogelijk) beleidsprogramma onder de Omgevingswet. Dit is een integraal beleidskader voor energie - elektriciteit en warmte, opwek en besparing en infrastructuur. Het is hiermee een opvolger van de Enregievisie en de Warmtevisie. Het Energiebeleidsprogramma is in lijn met en volgt na vaststelling van de Omgevingsvisie.

4

Q1-Q3: Doorontwikkeling RES Foodvalley

Het proces van doorontwikkeling van de RES is in het najaar van 2024 opgestart. Verwachte besluitvorming volgt medio 2025. Binnen de doorontwikkeling wordt gekeken of het nodig is om het huidige bod over de opwek van duurzame energie aan te passen.

3 4 5

Heel 2025: Aanpak energie- en geldbesparing

We helpen inwoners door de inzet van energiecoaches aan huis; door besparingsacties te organiseren, brede informatievoorziening via het Energieloket en concreet en doelgroepgericht via de Lokale Isolatie Aanpak en de witgoedregeling (zie ook Hoofdstuk 4 Terugblik op 2024).

Thema Duurzame Mobiliteit

Ook in 2025 komen de activiteiten rondom Duurzame mobiliteit grotendeels voort uit de Bereikbaarheidsagenda van de regio Foodvalley. De reden hiervan is dat, waar mogelijk, de gemeenten binnen de regio Foodvalley samen optrekken rond dit thema. We hopen het thema, na vaststelling van de Omgevingsvisie, ook meer in plek in ons lokale beleid te geven.

Q1: Vaststellen nieuwe Laadvisie

Aanvankelijk zou de nieuwe laadvisie eind 2024 door het college worden vastgesteld maar de prognoses voor elektrisch vervoer zijn later beschikbaar dan verwacht. Daarom verwachten wij vaststelling van de nieuwe laadvisie nu begin 2025. Het stuk zal ter kennisname naar de raad worden gestuurd.

3 4

Heel 2025: Werkgeversaanpak mobiliteit

Onder de noemer 'Slim op weg werken partijen en organisaties in Regio Foodvalley samen aan slimme, gezonde en duurzame mobiliteit. Voor werkgevers worden bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd over duurzame mobiliteit. Daarnaast is een mobiliteitsmakelaar beschikbaar die graag meedenkt met werkgevers die aan de slag willen met mobiliteitsbeleid. Via het platform Love to Ride kunnen werknemers, afdelingen en organisaties fietschallenges aangaan en mooie prijzen winnen.

1 2 5 6

Q3- Q4: Uitwerking Omgevingsprogramma bereikbaarheid

Naar verwachting kan begin 2025 worden gestart met de uitwerking van de Omgevingsvisie naar een beleidsprogramma Bereikbaarheid. Dit Omgevingsprogramma zal de opvolger zijn van het GVVP uit 2017.

Thema Klimaatadaptatie

2025 is het eerste jaar dat we gaan werken aan de uitvoering van het Klimaatadaptatieplan. De focus is allereerst om die uitvoering te concretiseren in het eerste uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. Dit omvat een samenhangend pakket van (niet)-infrastructurele maatregelen met een uitgewerkt inzicht in de benodigde middelen en capaciteit.

1 3

Heel 2025: Reconstructie Hoevelakenseweg

Dit is een lopende activiteit. Zie hoofdstuk 4 Terugblik op 2024.

1 2 5 6

Heel 2025: Vaststellen Klimaatadaptatieplan en opstellen (en uitvoeren) uitvoeringsplan

De vaststelling van het Klimaatadaptatieplan door de raad staat voor maart 2025 op de planning. In het Klimaatadaptatieplan worden nieuwe normen weergegeven en maatregelen voorgesteld om tot onze doelen te komen. Zie het klimaatadaptatieplan voor de activiteiten die in 2025 uitgevoerd gaan worden.

1 3

Heel 2025: Reconstructie Wolweg

Dit is een lopende activiteit. Zie hoofdstuk 4 Terugblik op 2024.

Thema Biodiversiteit en Groen

Ook in 2025 werken we aan de uitvoering van het Biodiversiteitsplan. We werken dit jaar aan het betrekken van inwoners bij het uitbreiden van groen in onze gemeente. Ook zoeken we zoeken intern steeds meer de samenwerking, van beleid tot aan beheer en onderhoud.

3 4 6

Heel 2025: uitvoeren Biodiversiteitsplan

Ook in 2025 gaan we aan de slag met groene initiatieven. Zo delen we in samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Gelderland heggen, hagen en houtwallen uit onder inwoners en werken we aan het opzetten van een groen netwerk met externe partijen. Deze activiteiten zijn nog onder voorbehoud van een te verlenen subsidie door de Provincie Gelderland. Ook breiden we de communicatie over inheemse mengsels en het maaibeleid uit. We maken een nulmeting biodiversiteit op verschillende locaties, om zo te kunnen monitoren wat het effect van ons beleid is.

2 5

Q4: Vaststellen Bomenbeleidsplan

Dit schuift door vanuit 2024. Het belangrijkste doel van het Bomenbeleidsplan is het behouden en ontwikkelen van bomen. Vaststelling door het college staat gepland voor oktober 2025 en de verwachting is dat het plan door de gemeenteraad in december 2025 wordt behandeld.

2 5 6

Q3: Vaststellen Landschapsplan

In 2024 is gestart met het opstellen van het Landschapsplan. Dit loopt door in 2025 en zal worden vastgesteld nadat de Omgevingsvisie is vastgesteld. Het Landschapsplan vertaalt de Omgevingsvisie naar de ontwikkeling van het landschap.

Thema Circulaire Economie

In 2025 blijven we werken aan de uitvoering van de Actieagenda Circulaire Economie. We sluiten slim aan bij bestaande processen en nemen deel aan Living Lab Foodvalley, waarbij we samenwerken met regiogemeentes.

1 6

Q1-Q4 :Hernieuwing grondstoffen beleidsplan + monitoring

Het grondstoffenbeleidsplan wordt in 2025 hernieuwd. Hierbinnen heeft circulariteit duidelijk een plek gekregen. Een onderdeel hiervan is het uitvoeren van een onderzoek naar potentie voor een bouwkringloop.

1 2 6

Q1-Q4 :Onderzoek Circulaire mogelijkheden project Grondbank + monitoring

De nieuwe grondbank wordt naar een andere locatie verplaatst. Hiervoor wordt gekeken naar mogelijke manieren om circulariteit toe te passen zoals het maken van eigen compost en teelgrond.

1 2 6

Q1-Q4 :Circulaire uitvoeringseisen van eigen vastgoed ontwikkelingen + monitoring

Om meer circulaire maatregelen te nemen in eigen vastgoedontwikkelingen, onderzoeken we op welke manier circulariteit kan worden meegenomen in de standaard uitvoeringseisen van vastgoedprojecten. Eén onderdeel hiervan is het onderzoeken naar de mogelijkheden van restwaarde voor maatschappelijk vastgoed.

1 2 6

Q1: Week van de circulariteit campagne met verschillende evenementen en communicatie

In deze landelijke week van de circulariteit organiseren we meerdere activiteiten en evenement binnen de gemeente Barneveld.

1 2 6

Q1-Q4 Onderzoek naar de mogelijkheden voor toepassingen biobased bouwen

Samen met de betrokken partijen gaan we in 2025 verder werken aan kansen rondom biobased bouwen en de vragen die daarbij komen kijken. Hiervoor werken we samen met organisaties zoals Building Balance, Cirkelstad en Foodvalley Living Lab, ondernemers, corporaties, ontwikkelaars en agrariërs.

Thema Duurzaam Voedselsysteem

2025 is het jaar waarin het Programma Waardevol Landelijk Gebied voor het eerst actief is. Het thema 'Duurzaam Voedsel-systeem' is hierin opgenomen. De activiteiten onder het thema 'Duurzaam Voedselsysteem', zullen vanaf nu worden weergegeven in het jaarplan van het Programma Waardevol Landelijk Gebied bij het thema 'Voedsel voor een gezond leven'

1 2 5 6

Q1- Q4 Intensiveren samenwerking programma's Waardevol landelijk gebied en Duurzaamheid

De verbinding tussen beide programma's is groot en zien we op vrijwel alle duurzaam-heidsthema's terug. Dat maakt dat we ons komend jaar gaan richten op de samen-werking tussen de twee programma's en deze versterken.

6

Bijlage A
Uitleg bij de gebruikte data

In deze bijlage geven we meer toelichting bij de gepresenteerde monitoring uit hoofdstuk 3. In dat hoofdstuk zijn meters te zien die in één oogopslag aangeven of we op koers liggen ten opzichte van de vastgestelde doelen. In deze bijlage duiken we daar wat meer in en leren we hoe het komt dat de meters staan waar ze staan. Dat doen we in deze bijlage voor alle weergegeven meters uit hoofdstuk 3 (de thema's Energie, Duurzame Mobiliteit, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie). Daarnaast delen we bij de overige thema's ook wat meer informatie, al is dit niet verbonden aan een meter.

De data achter de meters zijn afkomstig van verschillende bronnen en hebben betrekking op Barneveld, tenzij anders aangegeven. We streven ernaar zorgvuldig te zijn bij deze cijfers en grafieken. We zijn afhankelijk van beschikbare data, dit brengt met zich mee dat het voorkomt dat de meest recente data een of twee jaar achterloopt.

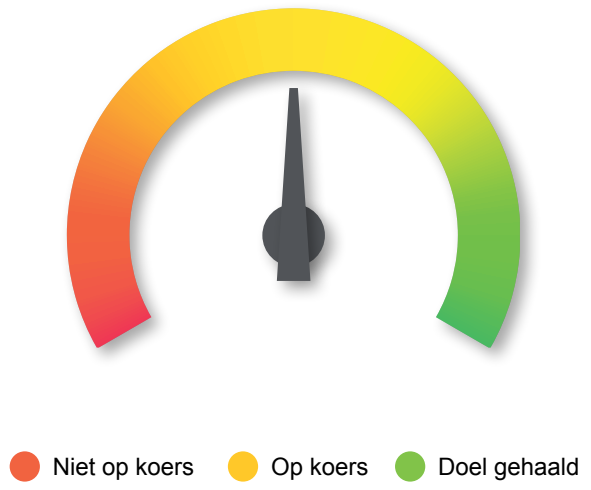
Verder is het als achtergrond bij deze bijlage belangrijk om te benoemen dat de bevolking van de gemeente Barneveld flink is gestegen sinds 1990, met ongeveer 47 procent. Deze stijging in inwoners heeft directe gevolgen voor het energieverbruik, mobiliteit, en afval van woningen en op het behalen van gestelde (absolute) doelstellingen.

Werken met meters

We hebben er voor gekozen om via meters weer te geven hoe we er voor staan.

De betekenis van de kleuren hierbij is als volgt:

- **Rood** we liggen niet op koers om onze doelstelling te halen
- **Geel** we liggen op koers om onze doelstelling te halen
- **Groen** we hebben onze doelstelling gehaald en gaan er zelfs voorbij

Energie

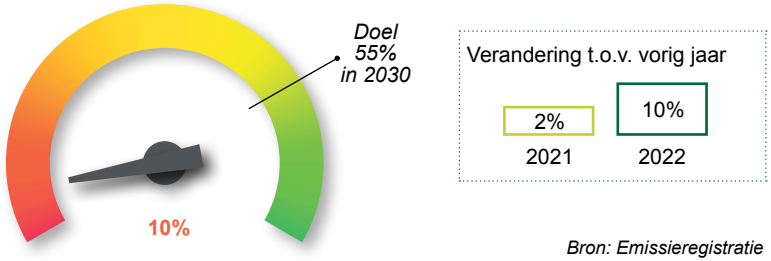
Binnen het thema Energie zijn de volgende doelstellingen vastgesteld in bestaand beleid:

- CO_2- en energieneutraal in 2050; en 55 procent reductie van CO_2-uitstoot in 2030
- 2 procent energiebesparing per jaar sinds 2015
- 20 procent duurzame opwekking in 2020 en 0.26 TWh opwekking hernieuwbare elektriciteit in 2030. Dit is doorvertaald naar 650.000 zonnepanelen (dak+land) in 2030 met de Zonneladder.

Voor deze doelstellingen zijn vijf meetbare indicatoren gekozen om weer te geven hoe we ervoor staan. Deze indicatoren laten we hieronder zien, gevolgd door meer achtergrondinformatie. Het is hier belangrijk in gedachten te houden dat de lokale overheid niet op elke sector op dezelfde manier invloed heeft. Zo heeft de gemeente meer invloed op huishoudens en neemt hierbij een regulerende rol, terwijl de invloed op landbouw en industrie kleiner is en we hier als gemeente meer afhankelijk zijn van bijvoorbeeld beleid van de Rijksoverheid. Dit betekent dat we bij het behalen van de doelstelling rond CO_2-reductie, maar voor een deel invloed kunnen uitoefenen.

Indicator 1 Reductie van CO_2-uitstoot exclusief snelwegen[1]

Verminderen van CO_2 uitstoot (koolstofdioxide)
Percentage vermindering van CO_2-uitstoot t.o.v. 1990. Data uit 2022.

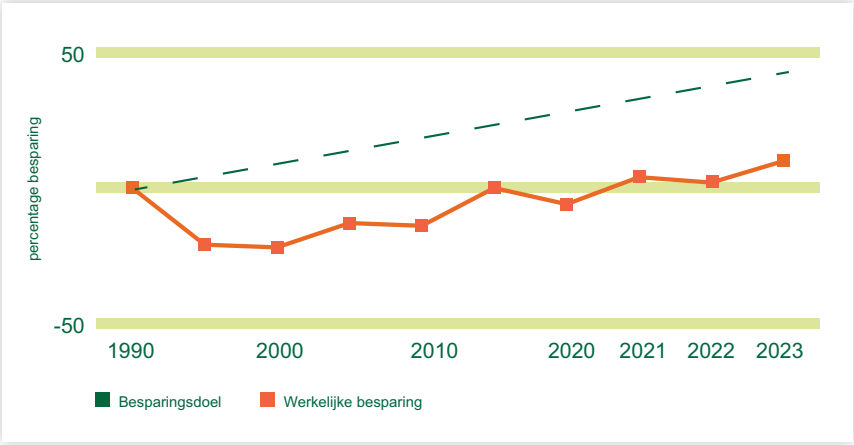

Bron: Emissieregistratie

1 De focus bij deze indicator ligt op koolstofdioxide. In de toekomst (na het vaststellen van het CO_2 reductieplan) worden ook methaan en lachgas (CO_2 equivalenten) meegenomen om een volledig beeld te creëren.

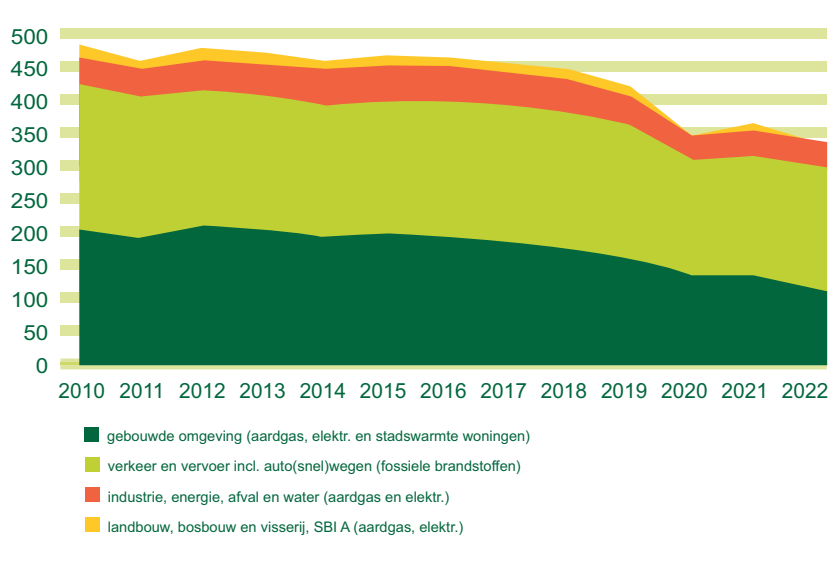
Wat zegt de meter?
Deze meter laat zien hoe we ervoor staan ten opzichte van de doelstelling *'CO_2 neutraal in 2050'*. Op dit moment liggen we niet op koers om het doel te behalen. We staan op 10 procent CO_2-reductie t.o.v. 1990.

Figuur 1 laat zien dat we, om op koers te liggen om het besparingsdoel te halen, we nu rond de 44 procent moeten staan. Belangrijke reden waarom dat niet lukt, is omdat er na 1990 tot en met 2000 een grote toename (meer dan 20%) in uitstoot is geweest. Verklaring hiervoor zit onder andere in het feit dat de cijfers van de afvalverwerking in 1990 nog niet werden meegenomen in de metingen (maar er al wel was). Wel is er een aanzienlijke stijgende trend te zien.

Figuur 1 Besparing uitstoot CO_2 sinds 1990

Figuur 2 laat de verdeling in uitstoot voor verschillende sectoren in Barneveld zien. Een groot deel is hierbij afkomstig uit de sector Verkeer en Vervoer (en daarbinnen met name de snelwegen) en de sector Gebouwde omgeving.

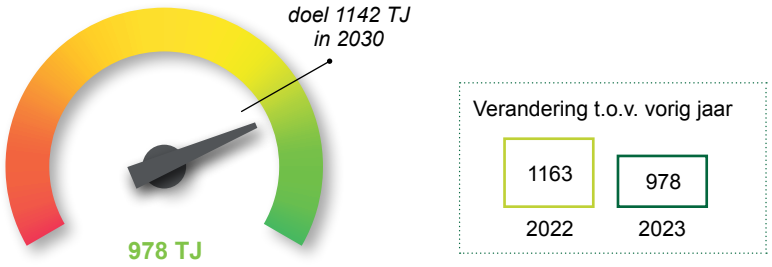

Figuur 2 CO_2-uitstoot per sector sinds 2010. Bron: Berekening CO_2-uitstoot o.b.v. emissiefactoren, emissieregistratie.

Indicator 2 Besparing van energieverbruik van woningen

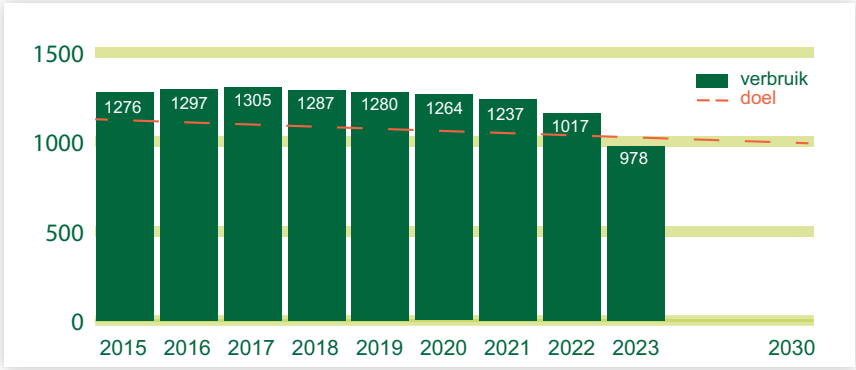
Verminderen van het energieverbruik door woningen

Energieverbruik van woningen in TerraJoule. Data uit 2023.

Wat zegt de meter?

Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstelling uit de Energievisie 2015-2020 om 2 procent energie per jaar te besparen. Dit is omgerekend naar waar we in 2030 zouden moeten uitkomen in Terra joule energieverbruik. We gaan specifiek in op woningen, omdat de CO_2 uitstoot van de gebouwde omgeving hoog is en omdat we daar als gemeente invloed hebben via bijvoorbeeld de Warmtevisie en besparingsacties.

Figuur 3 Energieverbuik woningen in Terrajoule. Bron: Regionale Klimaatmonitor.

Op dit moment is het doel van 2030 behaald. **Figuur 3** laat zien wat sinds 2015 het energieverbruik van wonen is geweest en vergelijkt dit verbruik met doel-verbruik. Te zien is dat sinds 2023 het werkelijke verbruik lager is dan het doel. Tabel 1 laat zien wat sinds 2015 de procentuele verandering van het energie-verbruik van woningen is geweest ten opzichte van het voorgaande jaar. Een percentage boven de 0 is een toename en een percentage onder de 0 een besparing in energieverbruik. Dit laat grote verschillen per jaar zien, factoren die meespelen in de afname/toename van het energieverbruik van woningen zijn bijvoorbeeld hoe koud een winter geweest is of hoe hoog de energieprijzen waren. Er zijn drie jaren waar de doelstelling van 2% energiebesparing per jaar behaald is, namelijk 2015, 2022 en 2023.

Procentuele verandering energieverbruik woningen									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gemeente Barneveld	-3,4%	1,6%	0,6%	-1,4%	-0,6%	-1,2%	0,4%	-8,3%	-15,9%
Nederland	-4,0%	-1,0%	-0,5%	1,7%	-0,5%	0,4%	-0,1%	-10,4%	?

Tabel 1 Procentuele verandering energieverbruik t.o.v. het vorige jaar van woningen in vergelijking met gemiddelde van Nederlandse gemeenten. Bron: Regionale Klimaatmonitor

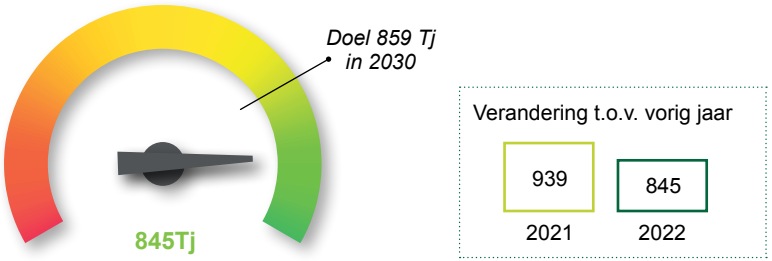
Tabel 2 laat zien hoe we ervoor staan wat betreft onze doelstelling om in 2050 een aardgasvrije gebouwde omgeving te hebben. Op dit moment is 4% van de woningen aardgasvrij, dit was in 2022 nog 3%. Aardgasvrije woningen worden elektrisch verwarmd. Bij 3% van de woningen is het type verwarmingsinstallatie onbekend, een deel van deze woningen is mogelijk aardgasvrij maar er zit waarschijnlijk ook een aantal woningen bij die deels met houtstook verwarmd wordt. Het doel is om in 2030 zo'n 20% van de woningen aardgasvrij te verwarmen (Warmtevisie 2021).

	Individuele CV	Blok-verwarming	Stads-verwarming met gasverbruik	Stads-verwarming zonder gasverbruik	Elektrisch verwarmd met gasverbruik	Elektrisch verwarmd zonder gasverbruik	Type installatie onbekend
Gemeente Barneveld	87%	2%	0%	0%	3%	4%	3%
Nederland	79%	6%	0%	6%	2%	4%	2%

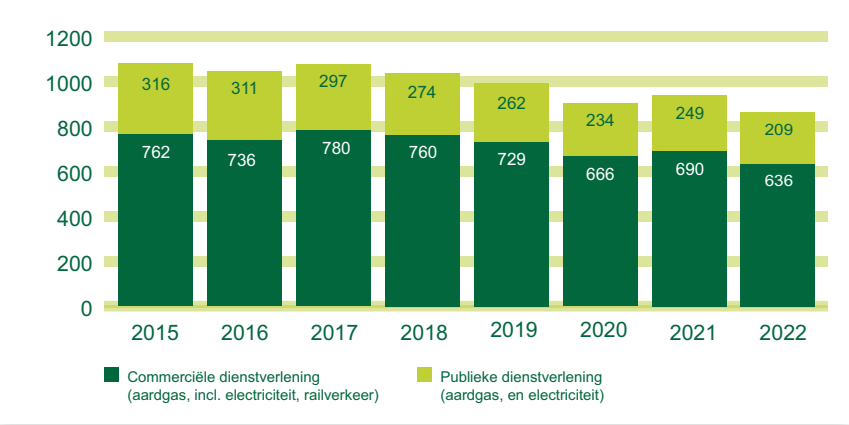
Tabel 2 woningen in Barneveld naar hoofdverwarmingsinstallaties in 2023 – Bron geraadpleegd op 15 oktober 2024: Hoofdverwarmingsinstallaties woningen, 2022-2023 \| CBS

Indicator 3 Reductie van energieverbruik van bedrijven en instellingen

Verminderen van energieverbruik door bedrijven en instellingen
Energieverbruik in Terrajoule. Data uit 2022.

Wat zegt de meter?
Deze meter geeft inzicht in het energieverbruik van bedrijven en instellingen. Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstellingen uit de Energievisie 2015-2020 om 2% energie per jaar te besparen. Dit is omgerekend naar waar we in 2030 zouden moeten uitkomen in Terra joule energieverbruik. We gaan specifiek in op de bedrijven en instellingen, omdat we daar als gemeente een faciliterende rol spelen. Aan de hand van de meest recente data uit 2022 vanuit Klimaatmonitor, is het doel behaald.

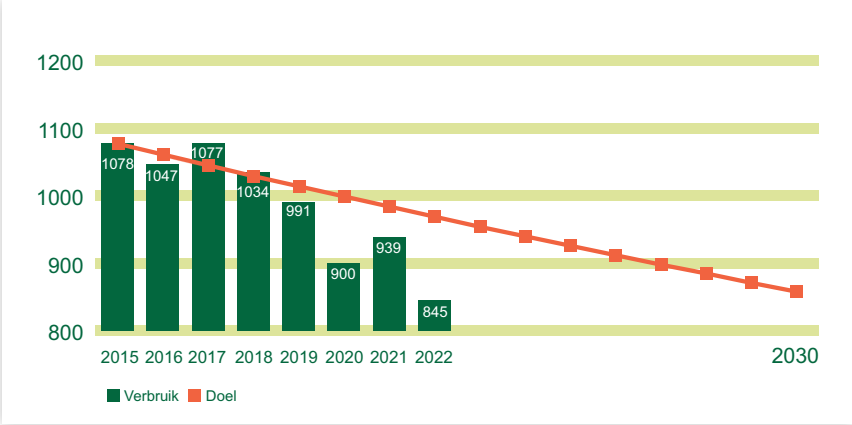
Figuur 4 Energieverbruik bedrijven en instellingen in Terrajoule. Bron: CBS.

Figuur 4 laat het absolute energieverbruik in Terrajoule zien van bedrijven en instellingen.

Procentuele verandering energieverbruik bedrijven en instellingen								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Commerciële dienstverlening	3,2%	-3,4%	6%	-2,6%	-4,1%	-8,6%	3,5%	?
Publieke dienstverlening	4,5%	-1,6%	-4,4%	-7,7%	-4,5%	-10,8%	6,7%	?

Tabel 3 Procentuele verandering energieverbruik van bedrijven en instellingen sinds 2015. Bron: Regionale Klimaatmonitor

Tabel 3 laat zien dat in de meeste jaren meer dan de beoogde besparing behaald is, namelijk 2% energiebesparing per jaar vanaf 2015.

Figuur 5 Energiegebruik bedrijven en instelleingen t.o.v. van het doel in 2030. In Terrajoule. Bron: CBS

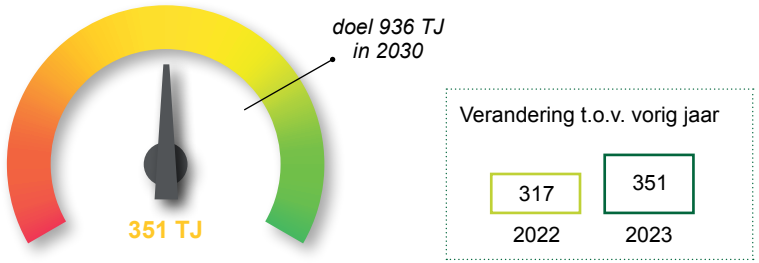
Figuur 5 laat ons zien dat het energieverbruik door bedrijven en instellingen sinds 2015 is gedaald. Bedrijven en instellingen die actief zijn in de commerciële en publieke dienstverlening worden hier meegenomen. In de tabel hieronder is te zien wat voor soort bedrijven en instellingen onder deze twee sectoren vallen.

Commerciële dienstverlening	Publieke dienstverlening
Handel (SBI G)	Openbaar bestuur en overheidsdiensten (SBI O)
Vervoer en Opslag incl. elektr. railverkeer (SBI H)	Onderwijs (SBI P)
Horeca (SBI I)	Gezondheids- en welzijnszorg (SBI Q)
Informatie en communicatie (SBI J)	Cultuur, sport en recreatie (SBI R)
Financiële dienstverlening (SBI K)	Overige dienstverlening (SBI S)
Verhuur en handel van onroerend goed (SBI L)	Extraterritoriale organisaties (SBI U)
Specialistische zakelijke diensten (SBI M)	
Verhuur en overige zakelijke diensten (SBI N)	

Tabel 4 Bron: Regionale Klimaatmonitor.

Indicator 4 Opwekking van hernieuwbare elektriciteit verhogen

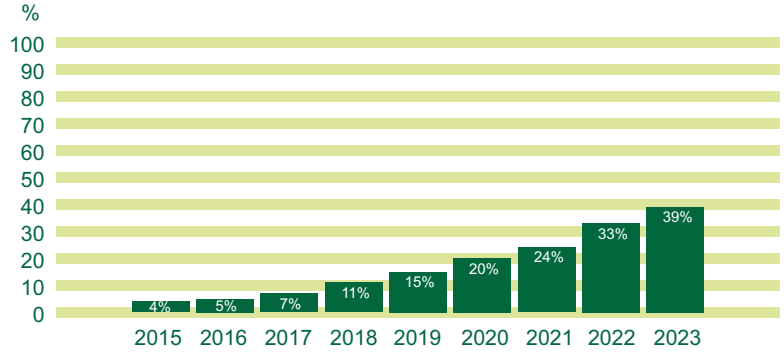
Meer opwekking van duurzame elektriciteit elektriciteit
Opwekking in TerraJoule. Data uit 2023.

Wat zegt de meter?
Met deze meter geven we weer hoe we er voor staan ten opzichte van de in de RES 1.0 geborgde doelstelling op het gebied van duurzame elektriciteits-opwekking. We liggen daarmee op koers en dat komt met name doordat we in de gemeente Barneveld veel zonnepanelen, zowel op daken als op land, hebben liggen.

Wat betreft zonnepanelen hebben we een doelstelling van 650.000 panelen in 2030, uit de Zonneladder. Op dit moment liggen we goed op koers met ca. 430.000 panelen.

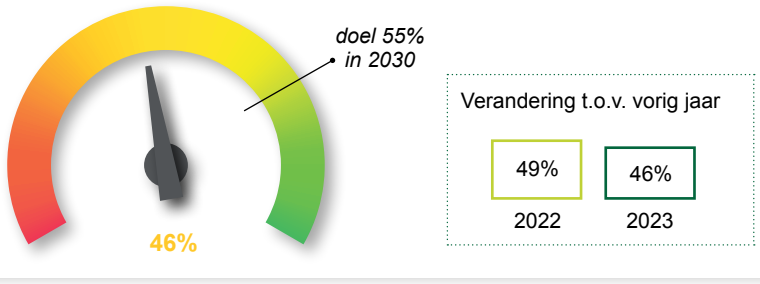
Figuur 6 geeft weer dat bijna 40 procent van de woningen in de gemeente Barneveld zonnepanelen heeft liggen. Dit ligt boven het Nederlandse gemiddelde.

Figuur 6 Percentage woningen met zonnepanelen. CBS november 2024

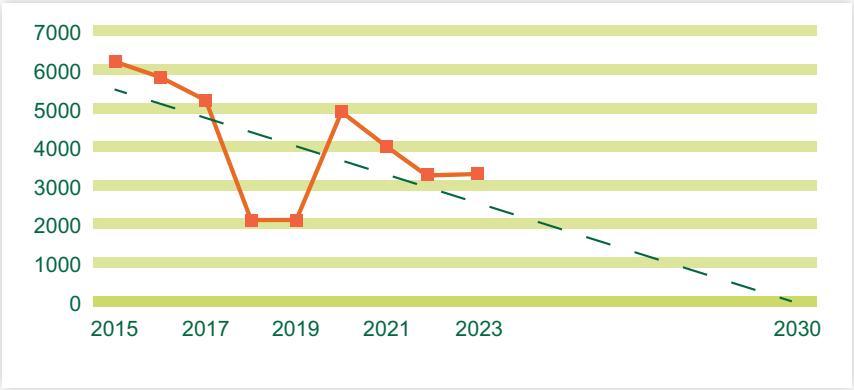
Indicator 5 CO_2-reductie interne gemeentelijke organisatie

CO_2-reductie interne gemeentelijke organisatie
Percentage vermindering van CO_2-uitstoot van de interne organisatie t.o.v. 2015.
Data uit 2023.

Wat zegt deze meter?
Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan t.o.v. de vastgestelde doelstelling 'CO_2 en energieneutraal in 2050' en dan specifiek voor onze eigen organisatie. We vinden het belangrijk dat we als organisatie het goede voorbeeld geven en we werken hieraan via de CO_2 prestatieladder en bijbehorende certificering. Hier liggen we mooi op koers om de doelstelling voor 2030 te halen. Dit is te zien in figuur 8.

Besparing CO_2-uitstoot interne organisatie

Figuur 7 CO_2-uitstoot van de gemeentelijke organisatie sinds 2015 t.o.v. doel in 2030. Bron: CO_2 prestatieladder gemeente Barneveld.

Figuur 7 laat duidelijk zien dat we als gemeentelijke organisatie steeds meer CO_2 besparen ten opzichte van 2015. We zien een toename in 2019, dat komt doordat we er in dat jaar voor gekozen hebben om niet te werken met groen certificaten voor onze ingekochte energie. In 2023 is het CO_2-verbruik iets toegenomen ten opzichte van 2022. Dit komt vooral door een toename in brandstofverbruik van het wagenpark.

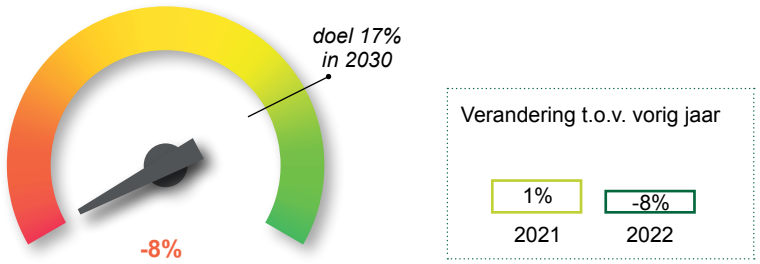
Duurzame mobiliteit: klimaatneutrale mobiliteit in 2050

Binnen het thema Duurzame Mobiliteit zijn de onderstaande doelstellingen vastgesteld in bestaand beleid:

> CO_2- en energieneutrale mobiliteit 2050; en Voor de sector Verkeer en Vervoer in 2030 17 procent CO_2-reductie ten opzichte van 1990 (GVVP 2017).
> Verhogen aantal publieke laadpunten tot 1200 in 2030.

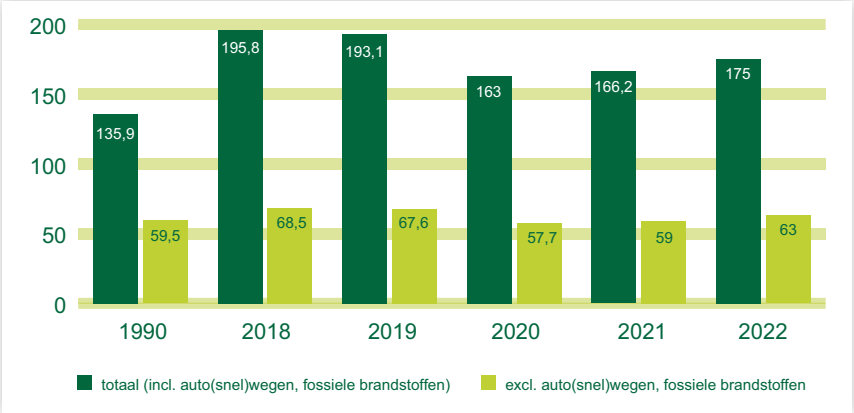
Indicator 1 Reductie CO_2-uitstoot mobiliteit exclusief snelwegen

Reductie CO_2-uitstoot exclusief snelwegen
Percentage besparing t.o.v. 1990. Data uit 2022.

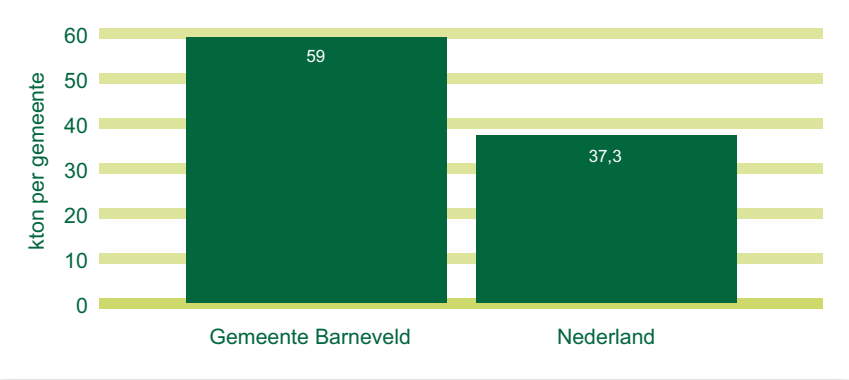
Wat zegt deze meter?
Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstellingen om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit vertaalt zich naar 17 procent CO_2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. We liggen op dit moment niet op koers om dit te behalen. De uitstoot van Verkeer en Vervoer is sinds 1990 gestegen met ca. 8 procent, zoals te zien is in figuur 8. Dit komt onder andere doordat het inwoneraantal in Barneveld sterk gestegen is sinds 1990 en omdat het autobezit per huishouden in Barneveld boven het landelijke gemiddelde ligt. We verwachten een grote besparing vanaf 2030, dan moeten nieuwe auto's minder uitstoten en vanaf 2035 moeten nieuwe auto's emissievrij zijn.

Een mogelijke verklaring voor de verslechtering ten opzichte van 2022, zit in het feit dat er vanwege Corona in 2022 minder wegverkeer was door een gedeeltelijke lockdown in januari en februari van 2022 en de overgang naar het 'normale leven'.

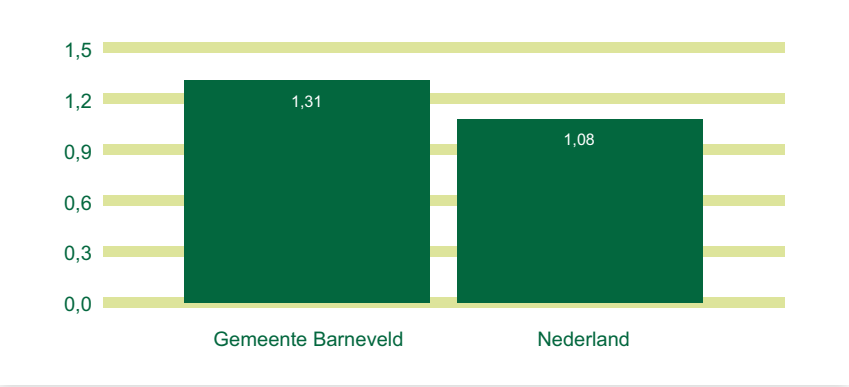
Figuur 8 Uitstoot wegverkeer inclusief en exclusief snelwegen. Bron: Emissieregistratie.

Figuur 8 laat de CO_2-uitstoot van de sector Verkeer & Vervoer zien inclusief snelwegen en de uitstoot van alleen snelwegen. Hieruit blijkt dat snelwegen verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van de CO_2-uitstoot van de sector Verkeer & Vervoer, terwijl de gemeente daar weinig invloed op heeft. Om deze reden kijkt de indicator naar de CO_2-uitstoot exclusief snelwegen. Als we de snelwegen wel meenemen, ligt de uitstoot aanzienlijk hoger, namelijk een toename van ca. 33 procent in 2022 ten opzichte van 1990.

Figuur 9 Uitstoot wegverkeer in Barneveld in vergelijking met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten. Bron: Emissieregistratie.

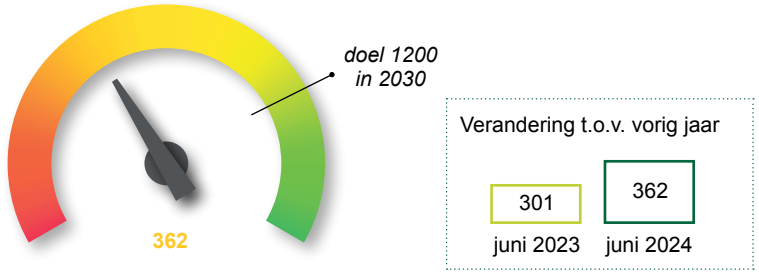
In **figuur 9** zien we een vergelijking tussen de CO_2-uitstoot van de sector Verkeer & Vervoer zien per inwoner in de gemeente Barneveld en het gemiddelde in Nederland. De uitstoot in Barneveld ligt aanzienlijk hoger. Een mogelijke uitleg hiervoor is te vinden in **figuur 10**, waar het aantal geregistreerde personenauto's per huishouden wordt weergegeven. Een gemiddeld huishouden in Barneveld bezit meer auto's dan het gemiddelde Nederlands huishouden.

Figuur 10 Aantal geregistreerde personenauto's per huishouden in 2023. Bron: CBS - statistiek voertuigen.

Indicator 2 Verhogen aantal publieke laadpunten

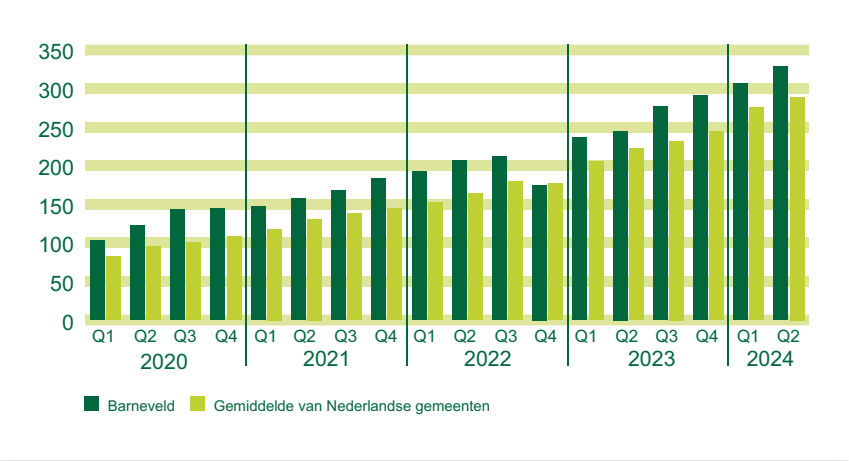
Verhogen aantal publieke laadpunten
Aantal publieke laadpunten. Data uit juni 2024.

Wat zegt deze meter?
Deze meter toont het aantal publieke laadpunten in de gemeente Barneveld. Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstelling 'verhogen aantal publieke laadpunten tot 1.200 in 2030' uit de Laadvisie 2022 van de gemeente. We liggen hiervoor bijna op koers, met 362 laadpunten in juni 2024 (doel was 475 laadpunten in juni). Reden voor vertraging zit met name in wachttijden bij de netbeheerder. We zouden op 600 moeten zitten eind 2025. De laadvisie wordt begin 2025 herijkt, waarbij mogelijk ook de prognose voor 2030 wordt bijgesteld.

Bijlage A
Uitleg bij de gebruikte data

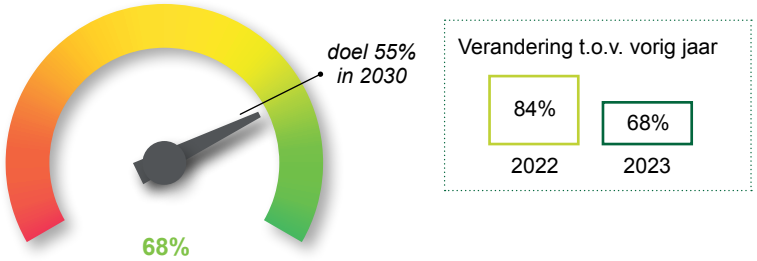
Figuur 11 laat zien wat het aantal publieke laadpunten in Barneveld is sinds augustus 2019, vergeleken met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten. We zien een sterke stijging, namelijk ca. 80 laadpunten in augustus 2019 ten opzichte van de 313 nu. Dit ligt boven het gemiddelde van Nederlandse gemeenten.

Figuur 11 Aantal publieke laadpunten in vergelijking met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten.
Bron: Registratie laadpunten Ecomovement, bewerking door RVO.

Indicator 3 CO_2-reductie door mobiliteit van de interne organisatie

CO_2-reductie interne mobiliteit
Percentage CO_2-besparing t.o.v. 2015. Data uit 2023.

Wat zegt deze meter?
Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan t.o.v. de vastgestelde doelstelling 'CO_2 en energieneutraal in 2050' en dan specifiek voor onze eigen organisatie. We vinden het belangrijk dat we als organisatie het goede voorbeeld geven en we werken hieraan via de CO_2 prestatieladder en bijbehorende certificering. Hier liggen we ver voor op koers om de doelstelling voor 2030 te halen, en dit is te verklaren doordat we biodiesel zijn gaan gebruiken voor het wagenpark. Wel is er een toename in het CO_2-verbruik te zien in 2023 ten opzichte van 2022. Dit komt door een toename in het brandstofverbruik van het wagenpark.

Circulaire Economie

Binnen het thema Circulaire Economie zijn de onderstaande doelen vastgesteld in bestaand beleid (het Strategieplan Grondstoffen 2020-2024):

> Maximaal 70 kg restafval per inwoner in 2024

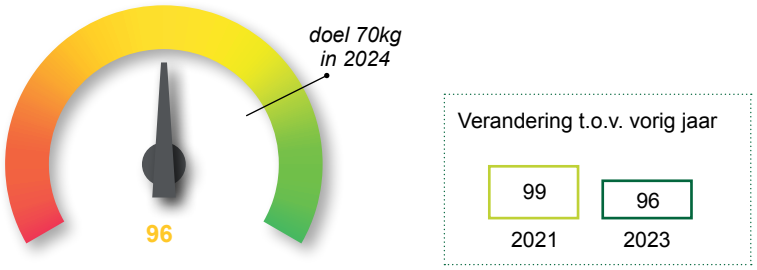
Daarnaast zijn ambities vermeld in het Strategieplan Grondstoffen (we willen afvalscheiding bevorderen) en in de Actieagenda Circulaire Economie (een volledig circulaire economie in 2050). Dat betekent dat we op Circulaire Economie niet meer kunnen meten dan dat wat er nu concreet is vastgesteld. We hopen met de ontwikkeling van het nieuwe Grondstoffenplan dat in 2024 wordt opgesteld, nieuwe indicatoren mee te nemen.

Indicator 1 Huishoudelijk fijn restafval per inwoner

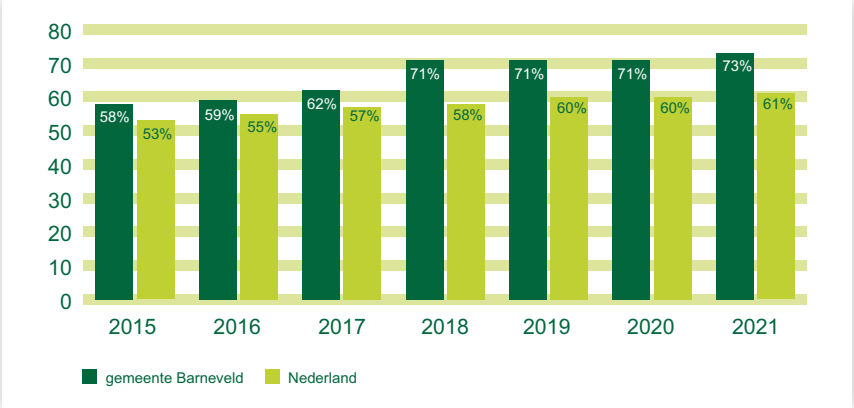
Deze meter geeft inzicht in de gemiddelde hoeveelheid fijn restafval per inwoner. Het is doel om maximaal 70 kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner in 2024 te hebben. In 2023 was er gemiddeld 96 kilogram. In 2021 was dit 99 kilogram. Er is dus een kleine daling in het huishoudelijk fijn restafval per inwoner in de gemeente Barneveld. De verwachting is daarmee niet dat de doelstelling voor 2024 gehaald zal worden.

Afname van huishoudelijk fijn restafval

Huishoudelijk fijn restafval in kg per inwoner. Data uit 2023.

We zien sinds 2015 een bijna jaarlijkse toename van het afvalscheidings-percentage. Dit laat **figuur 12** zien. Het scheidingspercentage in 2021 is 73 procent, terwijl dit in 2015 nog 58 procent was. Vanuit deze trend is het mogelijk dat de doelstelling van 70 kilogram restafval in 2024 behaald wordt.

Figuur 12 Scheidingspercentage huishoudelijk afval. Bron: Afvalmonitor en CBS.

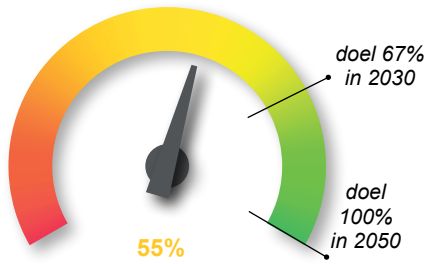
Klimaatadaptatie

We werken aan een klimaatadaptieve en klimaatbestendige leefomgeving. Met het concept Klimaatadaptatieplan is die ambitie uitgewerkt in een aantal normen, die we kunnen monitoren. Om een beeld te geven van de stand van zaken t.o.v. die normen, lichten we die hieronder toe. Wetende dat het Klimaatadaptatieplan ten tijde van deze rapportage nog niet is vastgesteld.

Indicator 1 Meer buurten met voldoende groen

De norm houdt in dat er minstens 30 procent groen per woonwijk is; minstens 20 procent in centra en minstens 10% op bedrijventerreinen. Het doel is dat in 2050 alle buurten voldoen aan de norm. We zien dat op dit moment 68% van de buurten voldoende groen hebben. We zien dat op dit moment 55% (oftewel: 21) van de buurten nog niet voldoen aan de groennorm.
Van de 21 buurten die nog niet voldoen, zijn er 16 die nét niet de norm halen en 5 die buurten die ver onder de groennorm liggen.

Percentage buurten met voldoende groen in 2022
Percentage buurten dat voldoet aan de groennormen. Data uit 2023.

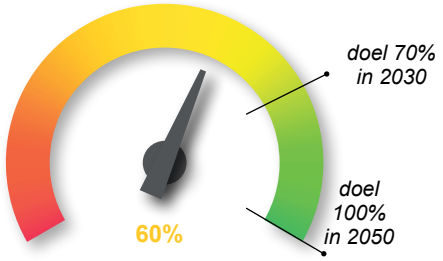

Wat zegt deze meter?
Op dit moment voldoen 26 buurten aan de groennorm. We liggen op koers om de doelstelling in 2050 te halen.

Indicator 2 Meer buurten met voldoende koelteplekken

De norm voor de koelteplek houdt in dat er vanaf elk gebouw een koelteplek binnen 300 meter loopafstand moet zijn. Een koelteplek moet een openbare ruimte van minimaal 200m^2 zijn, waar de gevoelstemperatuur maximaal 35 graden is, waarbij voldoende afstand tot wegen is en er moet een verblijfsfunctie zijn, bijvoorbeeld middels een bankje.

Percentage buurten met koelteplek binnen 300 meter in 2023
Percentage buurten dat voldoet aan de norm voor koelteplekken. Data uit 2023.

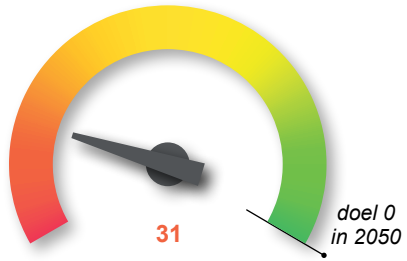

Wat zegt deze meter?
Op dit moment voldoen 28 buurten aan de norm. 19 buurten voldoen op dit moment nog niet. In sommige buurten is een koelteplek vrij makkelijk te realiseren, en is er wel voldoende groen aanwezig, maar is het nog niet gecombineerd met een verblijfsfunctie. We verwachten door werk met werk te maken, dat het behalen van deze norm haalbaar is in 2050 en dat we op koers liggen.

Indicator 3 Meer hoofdwegen zonder wateroverlast bij zware regenval

Deze norm houdt in dat er geen buurten zijn waar meer dan 15cm water op een deel van de hoofdweg staat bij een bui van 70mm in een uur.

Percentage buurten met wegen die bestand zijn tegen zware regenval in 2023
Aantal hoofdwegen dat niet voldoet aan de norm voor water op straat. Data uit 2023.

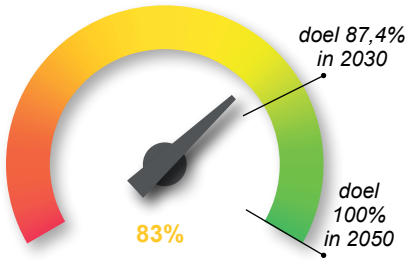

Wat zegt deze meter?
Op dit moment zijn er 14 hoofdwegen die nog niet voldoen aan de gestelde norm. Daar loopt het water niet snel genoeg weg bij een zware bui van 70 mm per uur. Een aantal van deze hoofdwegen staan op de planning om in 2025 te worden aangepakt. Doel is dat in 2050 alle hoofdwegen een bui van 70mm per uur aankunnen. We liggen op koers om de doelstelling voor 2050 te halen.

Indicator 4 Meer buurten zonder wateroverlast aan panden bij zware regenval

Deze norm houdt in dat er niet meer dan 15cm water tegen de gevel mag blijven staan bij een bui van 70 mm in een uur. Op het moment dat dit bij ergens in een buurt wel het geval is, voldoet de buurt niet aan de norm.

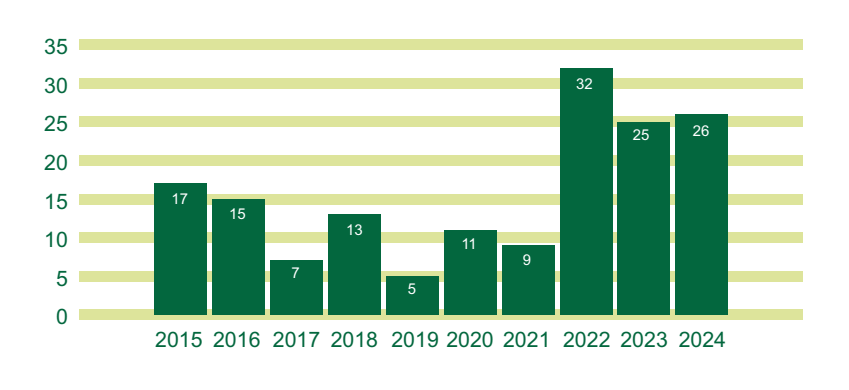
Percentage buurten met panden bestand tegen zware regenval in 2023
Percentage buurten dat voldoet aan de norm voor water in panden. Data uit 2023.

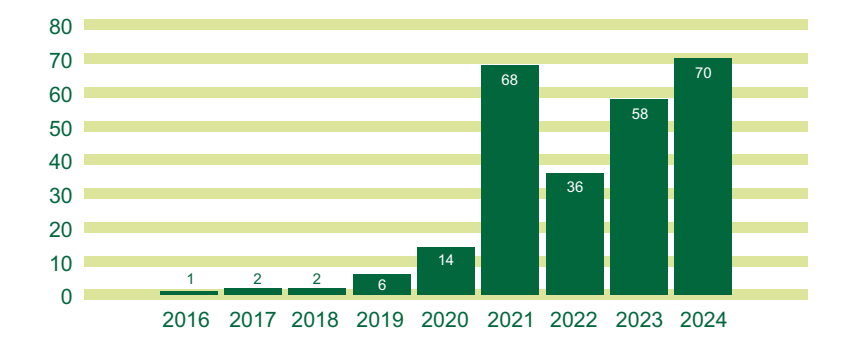
Wat zegt deze meter?
Op dit moment voldoen 39 buurten aan deze norm. 8 buurten voldoen nog niet. Deze norm heeft soms overlap met de vorige norm en een aantal van de locaties worden ook al in 2025 aangepakt. We liggen op koers om de doelstelling in 2050 te halen.

Biodiversiteit en groen

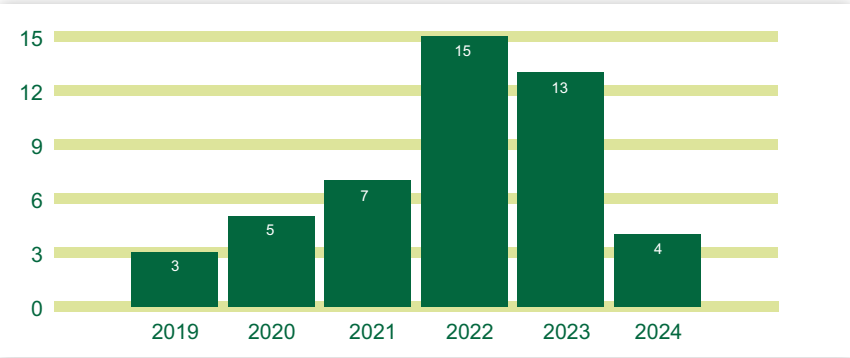
Voor het thema Biodiversiteit en groen hebben we geen indicatoren waarmee we meten hoe we er voor staan ten opzichte van onze doelen. Wel is het mogelijk om te laten zien hoe het er voor staat met een aantal icoonsoorten die in ons Biodiversiteitsplan zijn geïdentificeerd. We kunnen vanuit de Global Biodiversity Information Facility (internationale database) bijvoorbeeld voor een aantal soorten laten zien hoeveel er zijn waargenomen (door vrijwilligers) in de afgelopen periode. Voorbeelden van de GBIF:

Figuur 13 Aantal waargenomen ijsvogels in de gemeente Barneveld. GBIF november 2024

Figuur 14 Aantal waargenomen honingbijen in de gemeente Barneveld. GBIF november 2024

Figuur 15 Aantal waargenomen weidehommelks in de gemeente Barneveld. GBIF november 2024

De kwaliteit van bovenstaande data met betrekking tot waarnemingen kan verschillen. Zo is de data afhankelijk van vrijwilligers die de waarnemingen doen. Hierdoor kan de data per jaar verschillen door het aantal vrijwilligers, het aantal waarnemingsmomenten en menselijke interpretatie. Echter, kan de data wel een beeld geven. Zo kan het waarschuwen als bepaalde soorten opeens helemaal niet meer waargenomen worden. Bovenstaande grafieken zijn op dit moment dus ter illustratie voor wat er mogelijk is met data op het gebied van biodiversiteit.

Legenda

- Energie
- Duurzame Mobiliteit
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit en Groen
- Circulaire Economie
- Duurzaam Voedselsysteem
- 1 Goede voorbeeld
- 2 Duurzaam denken en doen
- 3 Iedereen meedoen
- 4 Met partners
- 5 Gebiedsgericht
- 6 Duidelijk verhaal

Overkoepelende programma-activiteiten

Programma- activiteiten zijn activiteiten die bijdragen aan meerdere doelen die we op programmaniveau oppakken

Heel 2024: Inspiratie- en kennissessies

We informeren de gemeenteraad regelmatig via Duurzame Ontmoetingen, waarbij we thema's bespreken die op dat moment relevant zijn. En we enthousiasmeren als programmateam de organisatie met goede voorbeelden en inspiratie. Voorbeeld-onderwerpen zijn biobased en natuurinclusief (ver)bouwen of je tuin en huis klimaatadaptief inrichten. Wanneer gewenst, sluiten we aan we bij duurzame markten voor bewoners.

Heel 2024: Verder ontwikkelen monitor programma

De inzet is om (waar mogelijk) per thema een set van indicatoren te ontwikkelen om inzicht te hebben in het bereiken van de doelen en om vervolgens bij te sturen. Onderdeel van de doorontwikkeling is het operationaliseren van doelstellingen. We streven er naar onze doel-stellingen te vertalen naar 2026: waar zouden we moeten staan? We kiezen voor 2026, omdat het Programmaplan Duurzaamheid 2022-2026 als looptijd heeft.

Heel 2024: 'De buurt in'

We gaan uit van de kracht van lokale kennis en inspiratie. We kijken in een buurt of wijk waar de behoefte ligt, waar we op bestaande structuren kunnen aanhaken en wat volgens de buurtbewoners zélf zou kunnen werken. Dat doen we door naar de bewoners toe te gaan, in samenwerking met de gebieds-regisseurs van de gemeente. Doel is onder andere om op te halen hoe we in onze communicatie over verduurzaming aansluiten bij bewoners. Dit kan per buurt of dorp verschillen. Kernbegrippen hierbij zijn: samen met bewoners, mede-eigenaarschap, en waar mogelijk herkenbare afzenders in de buurt. Acties en middelen worden daarbij slim gecombineerd en ingezet.

Q2: Raadsmemo impact netcongestie op geplande ontwikkelingen

Netcongestie is niet een probleem van maanden, maar speelt in ieder geval tot en met 2029. Ook gaat het niet alleen over energie, maar heeft het over de hele linie van de organisatie grote impact. Daarom werken we onder de vlag van het programma aan de aanpak net-congestie. We komen met een raadsmemo met daarin in beeld wat de impact van net-congestie is op geplande ontwikkelingen en inzicht in onze aanpak.

Q1-Q3: Pilot-project met Afwegings-kader integrale duurzaamheidskeuzes

Het pilot-project voor het Afwegingskader Duurzaamheid is de herinrichting van het Oldenbarneveldplein. De pilot loopt door in 2024 omdat we aansluiten bij alle projectfases tot aan oplevering (waarschijnlijk tweede helft 2024). Op basis van de ervaringen in de pilot kunnen we de tool van het Afwegingskader doorontwikkelen om deze vervolgens te kunnen gebruiken bij meerdere projecten.

Thema Energie

De prioriteit voor 2024 ligt op de uitvoering van de warmtevisie en daarmee met name op de aanpak van energiearmoede en de slechtst geïsoleerde woningen in Barneveld. Overige activiteiten zijn ter ondersteuning daaraan, bijvoorbeeld de realisatie van duurzame energie, samenwerking in de regio, het slim omgaan met beperkte netwerkcapaciteit. Ook blijven we inzetten op het geven van het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed te verduurzamen en te werken met de CO_2 prestatieladder.

Heel 2024: Aanpak Energie- en geldbesparing

Het blijft onze prioriteit om energieverbruik terug te dringen door huizen te verduurzamen. We helpen inwoners daarbij door de inzet van Energiecoaches aan huis; door de collectieve inkoop van isolatiemateriaal en (hybride) warmtepompen; door besparingsacties in Barneveld, Voorthuizen en Garderen; door de inzet van het Energieloket, de website, het spreekuur in de bibliotheek en de Energiekeet; en door het aanbieden van de Toekomst-bestendig Wonen Lening.

Heel 2024: Energiehub Harselaar

Een nieuwe fase is aangebroken. De haalbaar-heidsstudie die we als gemeente hebben gefaciliteerd is eind 2023 afgerond. Het is aan de bedrijven op Harselaar om hier mee verder te gaan. Als gemeente blijven we betrokken en faciliteren we wanneer gewenst en/of nodig.

Q1-Q2: EnergieWEB

Vanaf 1 januari gaan we als gemeente onze energie anders inkopen via EnergieWEB. Dat betekent dat we in de loop van 2024 lokale duurzame energie kunnen gaan inkopen en contracten kunnen afsluiten met lokale aanbieders. Het is nu nog een focusactiviteit, maar het is de verwachting dat EnergieWEB vanaf 2025 onderdeel is van de reguliere bedrijfsvoering van de gemeente.

Q2: Herijking Regionale Energie Strategie 2.0

Deze herijking is onder andere afhankelijk van het nieuwe windbeleid van de provincie en de daar aan voorafgaande MER wind, MER wespendief en MER Utrecht.

Q1- Q2: Opstellen en vaststellen CO_2 reductieplan

Met het CO_2 reductieplan kijken we gemeente-breed naar de uitstoot van broeikasgassen en de impact van huidig beleid daarop. Het plan heeft impact op meerdere thema's uit het programma Duurzaamheid. Het CO_2 reductie-plan zal in 2024 ter besluitvorming worden voorgelegd.

3 5 6

Q2: Update warmtevisie

De warmtevisie is eind 2021 vastgesteld. We zien nu al zo veel ontwikkelingen, dat het nodig is deze te herijken. Dat komt met name doordat we nu weten dat collectieve warmtenetten niet haalbaar zijn in Barneveld. Dat betekent wat voor onze strategie en aanpak. Dat verwerken we in deze update van de warmtevisie.

Thema Duurzame Mobiliteit

De activiteiten voor 2024 komen voort uit de regionale Bereikbaarheidsagenda. In 2030 zal de mobiliteit in de regio een stuk duurzamer plaatsvinden. De doelstellingen uit het Klimaatakkoord, die terugkomen in regionale mobiliteitsprogramma's van de provincies Gelderland en Utrecht, zijn duidelijk: de helft minder CO_2-uitstoot door mobiliteit in 2030 en klimaatneutraal zijn in 2050.

3 4

Heel 2024: Uitvoeren Bereikbaarheidsagenda regio Foodvalley

In 2024 wordt de werkgeversbenadering gecontinueerd en opgeschaald zoals beschreven in het Uitvoeringsplan Slimme Mobiliteit Regio Foodvalley 2024. Daarnaast willen wij in 2024 met een brede fietscampagne in de regio de fiets positioneren als hét vervoermiddel voor de korte ritten. Daarnaast is de Bereikbaarheidsagenda gericht op verduurzaming van het goederenvervoer, ontwikkeling van laadinfrastructuur en regionale afstemming op parkeerbeleid.

1 2 6

Q3- Q4 Nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan opstellen

Na het vaststellen van de Omgevingsvisie willen we een nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (of een plan onder een andere titel) maken. Dit plan beschrijft hoe we de doelen van de Omgevingsvisie willen bereiken. Duurzame Mobiliteit is daar een belangrijk onderdeel van.

Thema Klimaatadaptatie

We willen voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering. De focus voor 2024 ligt op het afronden, vaststellen en uitvoeren van het Klimaatadaptatieplan dat aandacht besteed aan opgaven op het gebied van hitte, droogte en wateroverlast. Daarnaast worden klimaatadaptieve, infrastructurele projecten voorbereid en uitgevoerd, die al in een eerder stadium zijn geïnitieerd.

3 6

Q1-Q3: Opstellen en vaststellen Klimaatadaptatieplan

De eerste helft van 2024 wordt benut om de planvorming af te ronden en het besluitvormingsproces te doorlopen. Onderdeel van het plan is een uitvoeringsprogramma voor de periode 2024 t/m 2027. De raad wordt in het voorbereidende proces nogmaals geconsulteerd.

1 3

Heel 2024: Reconstructie Hoevelakenseweg

Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door een hemelwaterriool aan te leggen. Bewoners worden actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. De kans op wateroverlast wordt fors kleiner.

1 3

Heel 2024: Reconstructie Wolweg

Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door de aanleg van een hemelwaterriool. Bewoners worden actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. Ook worden daar waar mogelijk plantvakken langs de weg aangelegd en bomen geplant. Het plan is een eerste concept dat nog verder uitgewerkt moet worden waarbij een participatietraject wordt doorlopen.

1 3

Q1-Q2: Afkoppelen Garderen bomenbuurt

Alle woonstraten in deze buurt worden afgekoppeld door het regenwater via verticale infiltratiebuizen in de bodem te brengen. De kans op lokale wateroverlast, maar ook in het wateroverlastgevoelige Garderense centrum, wordt sterk verkleind. Het diepe grondwater op de Veluwe, de grootste zoetwatervoorraad van Nederland, wordt juist aangevuld.

3 4 6

Q2-Q3: Uitvoeren lokaal Hitteplan (indien nodig)

Begin 2024 wordt het lokale Hitteplan bestuurlijk vastgesteld. Het plan bevat afspraken over verantwoordelijkheden en maatregelen. Dit plan treedt bij langere periodes van hitte in werking. Organisaties en (zorg)professionals en mantelzorgers worden over de verwachte hitte geïnformeerd.

Thema Biodiversiteit en Groen

Vanuit het thema Biodiversiteit en Groen werken we onder andere aan het uitvoeren van het Biodiversiteitsplan en op het (door) ontwikkelen van beleid. Ook richten we ons op het zichtbaar maken van dat wat we buiten al doen.

3 4 6

Heel 2024: Uitvoeren Biodiversiteitsplan

Er blijven groene initiatieven lopen in 2024. Zo zullen de geveltuintjes niet alleen in het centrum van Barneveld worden uitgebreid. Ook in Voorthuizen centrum bieden we ondersteuning om zo geveltuintjes te realiseren. In 2024 is Voorthuizen het laatste dorp dat onderdeel is van het project Dorpen in het Groen. We blijven de weidevogelwerkgroep ondersteunen en sturen aan op meer communicatie hierover, met als doel om meer vrijwilligers te werven voor de weidevogelwerkgroep.

2

Heel 2024: Opstellen en vaststellen Bomenbeleidsplan

De aanbesteding hiervan is eind 2023 gestart. Het bomenbeleidsplan bestaat uit een beleidsdeel en een beheerplan en vloeit voort uit de bestuurlijke opgave 'een Duurzaam Barneveld'. Het belangrijkste doel is het behouden en ontwikkelen van bomen en de biodiversiteit in Barneveld.

2 6

Heel 2024: Opstellen Landschapsplan

Dit plan is doorgeschoven vanuit 2023. Dit plan richt zich op het verzamelen en updaten van al het gemeentelijk landschapsbeleid en integreert dit tot een Landschapsplan. Doel is dat dit plan nauw aansluit op de Omgevingsvisie en aangeeft hoe die visie zich vertaalt naar de ontwikkeling van het landschap. Dat betekent dat dit plan met de gemeenteraad gedeeld wordt, nadat de Omgevingsvisie is vastgesteld.

Q2: Handleiding van het Soorten Management plan

We zijn in Barneveld druk met het isoleren van de woningen. Dit kan er echter toe leiden dat gebouwbewonende diersoorten zoals vleermuizen in het nauw komen te zitten. Met een soortmanagementplan wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen. In een soortmanagementplan staan maatregelen, gedragsregels en afspraken opgesteld om ruimtelijke ontwikkeling en beheer in combinatie met de bescherming van betreffende diersoorten mogelijk te maken.

Q1-Q4: Monitoringsplan

In 2023 is er een begin gemaakt voor een monitoringsplan in samenwerking met TAUW. We richten ons erop om de biodiversiteit op bepaalde locaties te gaan monitoren. Dit zal waardevolle informatie opleveren, waarmee we meer inzicht krijgen in de voortgang op dit thema.

Thema Circulaire Economie

Op het thema Circulaire Economie werken we in 2024 aan de uitvoering van de Actieagenda Circulaire Economie. We sluiten aan bij concrete projecten en processen en zoeken naar een efficiënte inzet van de beschikbare capaciteit. Ook haken we aan bij de ontwikkeling van de nieuwe Economische visie. We blijven deelnemen aan Living Lab Foodvalley, waarbij we samenwerken met andere regiogemeentes.

Heel 2024: Circulariteit in de standaard uitvoeringseisen van eigen vastgoedontwikkelingen

Om meer circulaire maatregelen te nemen in eigen vastgoedontwikkelingen, zoeken we uit op welke manier circulariteit kan worden meegenomen in de standaard uitvoeringseisen van vastgoedprojecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het toepassen van biobased bouwmaterialen. Deze eisen worden meegegeven bij de aanbesteding en kunnen de ambities van de gemeente Barneveld in circulariteit hoger op de lijst van de aannemers zetten. De ervaringen van het project Bronveld zullen worden geëvalueerd en meegenomen in het proces.

Heel 2024: Hernieuwing van Grondstoffenbeleidsplan

Het grondstoffenbeleidsplan wordt in 2024 hernieuwd. Een samenwerking met het kernteam Circulaire Economie biedt de kans om circulariteit en duurzaamheid hoger op de agenda te zetten. Doel hierbij is onder andere om met concrete doelstellingen te komen, die we kunnen monitoren via het programma Duurzaamheid.

Heel 2024: Project VAB circulair slopen

Het project Vrijkomende Agrarische Bebouwing circulair slopen loopt ook in 2024 door. Doel van het project is om de (materiaal) ketens te sluiten en dit in de praktijk toe te passen (pilotproject). Dit doen we in opdracht van de Foodvalley samen met diverse ondernemers.

Q1-Q2: Circulaire mogelijkheden bij project grondbank

De grondbank wordt deels verplaatst van de milieustraat naar een nieuwe locatie. Deze locatie moet nog worden gevonden. De vrijkomende ruimte kan worden gebruikt als grondstoffen depot, waar materialen en producten kunnen worden opgeslagen voordat ze een tweede leven krijgen. Ook is de ambitie om de nieuwe grondbank zo circulair mogelijk in te richten, met hergebruik van materialen. Verder zal worden onderzocht of er mogelijkheden zijn voor compostering, verwerking van bladafval, en andere grondgerelateerde circulaire producten. Dit is voornamelijk afhankelijk van de grootte van de locatie.

Thema Duurzaam Voedselsysteem

Op het thema Duurzaam Voedselsysteem is onze gemeentelijke inzet om de basis op orde te houden. Dit doen we door onze deelname aan het regionale programma van de Foodvalley. Met name voor de eiwittransitie en het tegengaan van voedselverspilling zijn we alert op kansen om gemeentelijke pilot/projecten te laten landen in de regio. Dit thema is ook een logische verbinding met het programma Waardevol Landelijk gebied.

Heel 2024: Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma Voedsel voor een gezond leven van de Regio Foodvalley

We blijven samen met de regio aan diverse thema's werken, zoals het stimuleren van de korte keten (voedsel uit de streek), het voorkomen van voedselverspilling, het stimuleren van de teelt en het inzetten of het eten van alternatieve eiwitten en het creëren van een duurzame voedselomgeving, waarin mensen worden gestimuleerd om duurzaam en gezond voedsel te kopen. Het komend jaar zet de regio in op de aansluiting bij de ontwikkelingen in de landbouwsector en de rol van gezonde voeding, circulariteit en de eiwittransitie daarin.

Heel 2024: Tegengaan voedselverspilling

Dit doen we bij verschillende doelgroepen door gerichte projecten, waardoor klimaatimpact van verspild voedsel teruggedrongen wordt. Dit in samenwerking met het programma Voedsel van de regio en het Living Lab Regio Foodvalley Circulair. Onderdeel van onze inzet is in ieder geval meedoen aan de Week tegen voedselverspilling.

Duurzaam
Barneveld
gemeente
Barneveld

Bestuursopdracht Energiebeleidsprogramma

Energie en warmte in de gemeente Barneveld

Auteur:	Martine Burgstaller
Versie:	1.0
Datum:	21 januari 2025

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Context en probleemstelling 4
2.1 Terugblik Energievisie 2015 – 2020 4
2.2 Terugblik Warmtevisie 2021 5
2.3 Probleemstelling 6
3. De Opdracht 8
3.1 Wat willen we bereiken 8
3.2. Doelstellingen 8
3.3 Beoogd resultaat 8
3.4 Scope opdracht 9
4. Kaders 10
4.1 Relevante wet & regelgeving 10
4.2 Gemeentelijke kaders 10
4.3 Relaties andere projecten en/of activiteiten 10
5. Aanpak 11
5.1 Procesaanpak en planning 11
5.2 Financiële kaders 12
5.3 Risico's & maatregelen 12
5.4 Participatie en communicatie 12

1. Inleiding

In 2015 verscheen de eerste Energievisie van de gemeente Barneveld getiteld “Investeren in Barneveldse bronnen”. De kaders van deze visie zijn in 2015 door de raad vastgesteld. In vervolg op deze visie zijn de Barneveldse Zonneladder (2019), de Structuurvisie Windenergie (2021) en de Warmtevisie (2021) verschenen en ook deze kaders zijn vastgesteld door de raad. In deze drie documenten zijn doelstellingen opgenomen voor opwek en besparing in 2030. In 2021 is tevens gestart met de Regionale energiestrategie Regio Foodvalley, waarin regionale afspraken zijn gemaakt over opwek en besparing.

De energietransitie is een grote maatschappelijke verandering die in een ongekend tempo wordt ingezet. Dat daarbij tegen grenzen wordt aangelopen is onvermijdelijk. Ten eerste bleek rond 2021 steeds meer dat windenergie op land zich niet altijd verhoudt tot de bescherming van de natuur. Ten tweede kwam uit onderzoek naar voren dat de inzet van warmtebronnen op grote schaal in de gemeente Barneveld niet mogelijk is, vanwege het ontbreken van de benodigde bronnen en afzet. En als laatste loopt het succes van zonne-energie en de elektrificatie van woningen, transport en bedrijven aan tegen de beperkingen van het elektriciteitsnetwerk. Dat moet in de komende jaren rigoureus worden verbouwd, van hoogspanning tot laagspanning. Dat iedereen op elk moment een aansluiting kan krijgen is anno 2025 niet meer vanzelfsprekend. Dat heeft impact op het realiseren van nieuwe ontwikkelen, waarbij de beschikbaarheid van energie niet langer vanzelfsprekend is of zal zijn.

Al met al is duidelijk dat het geldende beleid niet meer actueel is, omdat er in de tussentijd zoveel veranderd is aan inzichten en mogelijkheden.

Bestuursopdracht

Met deze bestuursopdracht schetsen we de aanleiding, terugblik op huidig beleid, en de opdracht en aanpak om te komen tot het Energiebeleidsprogramma.

2. Context en probleemstelling

Er is veel gebeurd de afgelopen jaren op het gebied van onze energievoorziening. Zo staat het elektriciteitsnetwerk onder druk en hebben we te maken met netcongestie, we hebben een energiecrisis doorgemaakt én weten we dat grootschalige collectieve warmteoplossingen in de gemeente Barneveld vrij onwaarschijnlijk zijn. Ook speelt dat er in de regio Foodvalley gewerkt wordt aan een doorontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES) én zijn we als gemeente verplicht om vanaf 2026 te werken met zogenaamde Warmteprogramma's (de nieuwe Warmtevisie).

Huidige beleidsstukken – terugblik op de afgelopen periode
De gemeente Barneveld heeft op dit moment meerdere beleidsstukken ten aanzien van energie:

1. Energievisie 2015-2020: gericht op opwekken (bronnen) en besparen van energie
2. Warmtevisie 2021: gericht op de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving: hoe worden wijken in de toekomst verwarmd?
3. Zonneladder: waar en hoe mag grootschalige zonne- energie opgewekt worden?
4. Structuurvisie Windenergie 2021: waar en hoeveel windturbines zijn mogelijk en onder welke voorwaarden
5. Notitie Lokaal Eigenaarschap: Hoe werkt de gemeente bij energieprojecten samen met omwonenden, bewoners, energiecoöperaties en bedrijven

Hieronder schetsen we een korte terugblik op de Energievisie en de Warmtevisie met de daarin gestelde doelen en de ontwikkelingen de afgelopen jaren.

2.1 Terugblik Energievisie 2015 – 2020

In 2015 verscheen de eerste energievisie van de gemeente Barneveld getiteld "Investeren in Barneveldse bronnen". De kaders van deze visie zijn in 2015 door de raad vastgesteld. In 2021 is tevens gestart met de Regionale energiestrategie Regio Foodvalley, waarin regionale afspraken zijn gemaakt over opwek en besparing. Barneveld heeft haar gemeentelijke doelstellingen als bijdrage aan de regionale energiestrategie ingebracht: 650.000 zonnepanelen en 12 Mw windenergie in 2030.

Meer besparing, minder opwek dan verwacht in 2015
In de visie "Investeren in Barneveldse Bronnen" zijn de volgende doelstellingen vastgelegd:

- 2% energiebesparing per jaar
- 20% duurzame energieopwekking in 2020

De doelstellingen van de Energievisie waren gericht op 2020. Met de monitor van het programma Duurzaamheid (hoofdstuk 3 in de Voortgangsrapportage en het Jaarplan 2025 programma Duurzaamheid) zijn de doelstellingen rondom energiebesparing doorberekend naar 2030 en gesplitst in energieverbruik door woningen en

energieverbruik door bedrijven en instellingen. Uit de monitor blijkt dat op die twee indicatoren de doelstelling van 2% energiebesparing per jaar sinds 2015 is gehaald.

Ook de duurzame opwek is opgenomen in de monitor van het programma Duurzaamheid. De doelstellingen voor duurzame opwek zijn doorgerekend naar 2030 en windenergie op zee en houtkachels als duurzame bronnen werden niet meer meegerekend. Sinds 2015 zijn er goede stappen gezet vooral met de opwek door zon. Het is lastig een uitspraak te doen of de doelstelling in 2030 te halen is door diverse belemmeringen zoals o.a. netcongestie.

2.2 Terugblik Warmtevisie 2021

Eind 2021 verscheen de Barneveldse Warmtevisie. Daarin is een pad geschetst waarlangs Barneveld stap voor stap aardgasvrij kan worden. Het gasgebruik bij woningen in de gemeente is tussen 2020 en 2023 afgenomen met 26,8 %. Terwijl het aantal woningen in die periode met 3,4% is toegenomen. Bij bedrijven is de afname 13,1%. In de Barneveldse Warmtevisie zijn vier hoofdlijnen geschetst:

1. Gemeentebreed inzetten op isoleren en besparen
Via het energieloket, energiecoaches, de toekomstbestendig wonen lening en de dorpen benadering worden woningeigenaren en huurders gestimuleerd om te isoleren, zuinige installaties aan te schaffen en te besparen door gedrag. Ook de inspanningen voor verduurzaming door de Woningstichting vallen hieronder.

Er zijn meer dan duizend huishoudens geïnformeerd door energiecoaches en zijn in De Glind en Kootwijk stichtingen opgericht die lokaal willen investeren in besparing, isolatie en collectieve oplossingen. Resultaten van een aantal acties zijn opgenomen in de monitor van het Programma Duurzaamheid – Energie.

2. Aanpak verkenningsgebieden
De gemeente is in de warmtevisie verdeeld in gebieden die kansrijk zijn voor oplossingen op de kortere termijn (tot 2025), de middellange termijn (tot 2040) of de lange termijn (tot 2050) en welke maatregelen daarbij passen, bijvoorbeeld all electric, groen gas en/of een warmtenet.

In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in onderzoek naar warmtenetten. Het onderzoek naar warmtenetten heeft duidelijk gemaakt dat dit, vooral door het gebrek aan bronnen, geen reële optie is voor centrum Barneveld en centrum Voorthuizen. Mogelijk kan er een kleinschalig warmtenet worden ontwikkeld in één van de woonwijken in Barneveld.

Om de elektrificatie van woningen te kunnen bevorderen wordt tussen gemeente en netbeheerder systematisch gewerkt aan de versterking van het middenspanningsnet, door het bijplaatsen van middenspanningskasten.

3. Aanpak bedrijven en utiliteitsbouw
Samenwerking wordt gezocht met bedrijven om zowel individuele als collectieve oplossingen te vinden die het gebruik van gas kunnen verminderen. Mogelijke energieoplossingen voor met name bedrijventerrein Harselaar zijn onderzocht. Een

voorbeeld is het onderzoek naar een Smart Energy Hub op Harselaar en de intentieverklaring Green Deal Harselaar.

4. Regionale afstemming
In de RegioFoodvalley werken we samen om een regionale aanpak te realiseren waar mogelijk. In de regionale samenwerking worden de mogelijkheden voor mest vergisting onderzocht waarbij Barneveld twee kansrijke locaties kent: De Glind en Harselaar. Deze locaties worden nu verder onderzocht op haalbaarheid en welke partijen bij de ontwikkeling betrokken kunnen worden.

2.3 Probleemstelling

De focus op energie is de afgelopen jaren sterk veranderd. Energie is niet meer vanzelfsprekend maar een randvoorwaarde geworden voor ontwikkelingen. De huidige infrastructuur is niet toereikend om de groeiende vraag naar (duurzame) energie op te vangen, wat leidt tot knelpunten in het elektriciteitsnet. Efficiënte energieopslag oplossingen zijn essentieel om de continuïteit van energievoorziening te waarborgen en de piekbelasting op het net te verminderen.

De Energievisie en Warmtevisie zijn niet meer up-to-date en moeten worden herzien om te voldoen aan de huidige en toekomstige energiebehoeften en -doelstellingen. Daarnaast dienen de Zonneladder en de notitie Lokaal Eigenaarschap te worden geïntegreerd in het nieuwe Energiebeleidsprogramma. Een bijkomend aspect is dat de Structuurvisie Windenergie vervalt met het vaststellen van de Omgevingsvisie medio 2025 en hierin zal worden opgenomen.

Relatie van Energiebeleidsprogramma tot Omgevingsvisie en programma Duurzaamheid

Het Energiebeleidsprogramma betreft een beleidsprogramma onder de omgevingswet, waarmee we de Omgevingsvisie op dit onderwerp vertalen in meer concrete normen, leidende principes en een programmering. Elke gemeente is verplicht om uiterlijk eind 2026 een warmteprogramma te hebben, waarin de aanpak van het verduurzamen van de gebouwde omgeving valt. Met het Energiebeleidsprogramma creëren we een helder integraal verhaal waarmee we ons gemeentelijk beleid en bijbehorend tijdspad schetsen ten aanzien van energie (zowel elektriciteit als warmte).

Het betreft een beleidsprogramma, waarin de doelen op het thema Energie uit het programma Duurzaamheid verder worden uitgewerkt. Het is geen vervanging van het Programma Duurzaamheid, maar valt uitdrukkelijk binnen het thema Energie als activiteit en beleidsontwikkeling. Het programma Duurzaamheid is de manier waarop de organisatie zich organiseert en werkt aan het behalen van meerdere duurzaamheidsdoelen.

In 2025 wordt ook gewerkt aan een Regionaal Energieperspectief en aan de doorontwikkeling van de Regionale Energiestrategie van de regio Foodvalley. Hierbij wordt de scope verbreed van duurzame energieopwekking naar het gehele

energiesysteem, met als focus het in de toekomst kunnen blijven voorzien in de energiebehoefte. Het is nodig om als gemeente proactief inbreng te kunnen leveren bij dit regionale proces.

3. De Opdracht

3.1 Wat willen we bereiken

Een integraal Energiebeleidsprogramma (beleidsprogramma onder de omgevingsvisie) dat voor de komende jaren houvast biedt voor de organisatie en de omgeving voor alles rondom energie: besparen, opwek en infrastructuur. Een beleidsprogramma dat schetst hoe we de energietransitie verder faciliteren als gemeente en wat we belangrijk vinden, door de doelstellingen uit te werken in concrete normen, leidende principes en programmering. Een integraal document waarin de bestaande beleidsstukken van de gemeente Barneveld t.a.v. energie (al dan niet geactualiseerd) opgenomen worden.

Voor Barneveld is het logisch om het warmteprogramma op te nemen in het Energiebeleidsprogramma omdat grootschalige collectieve warmteoplossingen in de gemeente Barneveld vrij onwaarschijnlijk zijn. Normen en leidende principes voor de thema's energie en warmte hebben een grote overlap waardoor het splitsen van de beleidsprogramma's niet wenselijk is.

3.2. Doelstellingen

Het Energiebeleidsprogramma draagt bij aan het bereiken en aanscherpen van onze doelstellingen rondom Energie en CO_2-reductie: Barneveld wil Energie – en CO_2 neutraal zijn in 2050. Het Energiebeleidsprogramma richt zich op deze doelstellingen t.a.v. energie in de (huidige) gebouwde omgeving, nieuwbouw en bedrijventerreinen en maakt deze concreter door ze uit te werken in normen. Basis van de uitwerking van het beleid is de trias energetica (eerst verminderen verbruik, dan zelf duurzame energie opwekken, en dan duurzame opgewekte energie inkopen).

De opwarming van de aarde wordt slechts voor een deel veroorzaakt door het verbranden van fossiele brandstoffen. Die verbranding zorgt vooral voor uitstoot van CO_2. Daarnaast dragen methaan, waterstof, lachgas en de zogenaamde F-gassen bij aan de opwarming. Ook in Barneveld is sprake van de uitstoot van die broeikasgassen. De gemeente heeft daarom laten onderzoeken welke bronnen zorgen voor welke uitstoot en wat daar vanuit de gemeente aan gedaan zou kunnen worden. De resultaten uit het concept rapport 'Broeikasgassen in de gemeente Barneveld' is eind 2024 gepresenteerd in een raadsbijeenkomst. Het definitieve rapport wordt toegevoegd aan het Energiebeleidsprogramma.

3.3 Beoogd resultaat

Integraal beleid met concrete normen en leidende principes voor besparing, opwek en infrastructuur, voor zowel elektriciteit als warmte. Een document waar we de komende jaren mee verder kunnen, zowel in onze eigen organisatie als daarbuiten (in de regio en

provincie). Het is een uitwerking van de Omgevingsvisie op energiegebied. Hiermee voldoen we aan de wettelijke eis om een warmteprogramma te hebben.

3.4 Scope opdracht

Binnen deze opdracht valt wel:

- Analyse: inzicht in de huidige situatie
- Beleidskader – Context vanuit Rijk, provincie en Omgevingsvisie
    - Warmte – en koudevraag
    - (kleinschalige) Warmteoplossingen
    - Grootschalige opwek van elektriciteit
    - Energiesysteem van de toekomst
- Normen, programma van eisen en leidende principes
    - Normen: waar streven we naar wat betreft ‘energieneutraal’, wanneer hoeveel besparen en opwekken, hoeveel woningen wanneer verduurzamen etc.
    - Programma van eisen voor nieuwe ontwikkelingen (welke voorwaarden kunnen we bepalen voor bijvoorbeeld woningbouw, industrie, energie infrastructuur, energievormen, opslag en conversie van energie etc.). Basis voor programma van eisen ligt in de normen om op te nemen in de visie. *Denk aan: we bouwen netbewust en voorzien nieuwe woningbouw van elektriciteitsopslag e.d.*
    - Leidende principes voor de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving. (*Denk aan: we versterken het elektriciteitsnetwerk eerst in wijken met veel woningcorporatiebezit)*
- Onderbrengen lokaal eigenaarschap (overnemen/aanscherpen uit notitie lokaal eigenaarschap) en Zonneladder (mogelijk Afwegingskader t.a.v. grootschalige opwek op land) in het Energiebeleidsprogramma
- Toekomstgerichte programmering (welke wijken/terreinen wanneer aardgasvrij/verduurzamen/versterken middenspanningsnetwerk)
- Monitoring van de doelstellingen vanuit het beleidskader en normen volgens de systematiek van monitoring binnen het programma Duurzaamheid.

Binnen deze opdracht valt niet:

- Een herijking van de Structuurvisie windenergie. De structuurvisie wind vervalt met het vaststellen van de Omgevingsvisie en de visie op windenergie gaat daarin op. Met het Energiebeleidsprogramma passen we de doelen niet aan.
- De doorvertaling van de ambitie ‘Energieneutraal’ naar mobiliteit en wat daarvoor nodig is aan acties valt niet binnen de opdracht. Impact op de energie infrastructuur door elektrisch laden, valt wel binnen de scope.
- Vertaling van beleid naar uitvoering; wel richt het zich op het betrekken van de juiste teams, zodat die zelf de vertaling naar hun eigen werkveld kunnen maken.

4. Kaders

De onderstaande landelijke en lokale kaders en relaties met andere projecten en activiteiten zijn van toepassing voor de uitvoering van deze opdracht.

4.1 Relevante wet & regelgeving

- Wet collectieve warmte (Wcw)
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)
- Energiewet
- Omgevingswet

4.2 Gemeentelijke kaders

- (voorkeursscenario) Omgevingsvisie
- Energievisie 2015-2020
- Warmtevisie 2021
- Zonneladder
- Structuurvisie Windenergie
- Notitie Lokaal Eigenaarschap
- Economische visie

4.3 Relaties andere projecten en/of activiteiten

Project/activiteit	Beschrijving relatie	Beschrijving hoe de afstemming georganiseerd is
Rapportage 'Broeikassen in de Gemeente Barneveld' (zie bijlage)	Overlap in doelen	Met het Energiebeleidsprogramma geven we invulling aan behalen van de doelstelling CO_2 neutraal t.a.v. de gebouwde omgeving
RES doorontwikkeling	Overlap in inhoud	Met het proces t.a.v. Energiebeleidsprogramma geven we gelijktijdig input bij de herijking/doorontwikkeling van de RES. We zien het lokale proces als belangrijk onderdeel van een proactieve houding richting de regio.
Energievisie Provincie Gelderland	Overlap in inhoud	We maken met het gemeentelijke Energiebeleidsprogramma een vertaalslag van provinciaal naar gemeentelijk niveau.
Beleidscyclus onder de Omgevingswet	Overlap in proces	Het Energiebeleidsprogramma is (een van de) eerste beleidsprogramma's onder de medio 2025 vast te stellen Omgevingsvisie. Regelmatige afstemming met de projectgroep Omgevingsvisie moet er voor te zorgen dat het proces en inhoud van Energiebeleidsprogramma aansluiten bij de Omgevingsvisie.
Uitvoeringsplan netcongestie	Overlap in proces en inhoud	De taskforce netcongestie werkt aan een uitvoeringsplan, de projectleider netcongestie maakt deel uit van de projectgroep van het Energiebeleidsprogramma. Een aantal activiteiten uit het uitvoeringsplan netcongestie zullen gaan over leidende principes en kaders. Deze krijgen een plek in het Energiebeleidsprogramma.

5. Aanpak

5.1 Procesaanpak en planning

Na akkoord op de bestuursopdracht gaat de projectgroep aan de slag. De projectgroep wordt ondersteund door een procesbegeleider (inhuur). Met het lokale traject lopen we gelijktijdig op met de regio, waarin gewerkt wordt aan de doorontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES). We trekken samen op met de regio om er voor te zorgen dat beide beleidsstukken elkaar aanvullen. Het lokale proces maakt het mogelijk dat we proactief input leveren aan het regionale traject. Onderdelen van de procesaanpak zijn o.a.:

- Schrijven van het participatieplan
- Interne en externe participatie opzetten
- Samenwerking met de regio (RES proces) opzetten voor het ophalen wensen en bedenkingen om te komen tot normen en leidende principes
- Uitwerken normen en leidende principes
- Opstellen Energiebeleidsprogamma

In de planning zijn de verschillende onderdelen benoemd.

		Jan	Febr	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Bestuursopdracht	Voorleggen bestuursopdracht ter vaststelling B&W	■											
Participatie	Participatieplan schrijven	■	■										
	In gesprek met externe belanghebbende			■	■	■	■						
	In gesprek met interne belanghebbende			■	■	■	■						
	Ter inzage leggen									■			
RES	Ophalen wensen en bedenkingen in samenwerking met de regio			■	■								
	Afstemming met RES		■	■	■	■	■	■					
Opstellen Energie-beleidsprogramma	Concept normen en leidende principes		■	■	■								
	Concept energiebeleidsprogramma				■	■	■	■					
	Definitief energiebeleidsprogramma									■	■	■	
Bestuurlijk traject	Concept normen en leidende principes bespreken B&W				■								
	Concept normen en leidende principes bespreken Gemeenteraad				■								
	Voorleggen concept energiebeleidsprogramma B&W (ter inzage)									■			
	Voorleggen beleidsprogramma ter vaststelling B&W											■	
	Voorleggen normen en leidende principes ter vaststelling gemeenteraad												■

5.2 Financiële kaders

Voor de procesbegeleiding is een bedrag van circa €35.000,- nodig. De projectleider (inhuur) krijgt de opdracht met als resultaatverplichting het opleveren van het Energiebeleidsprogramma. Gevraagd wordt expertise in procesbegeleiding, kennis van Omgevingswet en werken met beleidsprogramma's en kennis van de energiesector. Daarnaast is circa €15.000,- nodig voor de realisatie van de opdracht. Dit budget is nodig voor organisatie, data-analyse, participatiebijeenkomsten en vormgeving. Hiermee komt het totaalbedrag uit op €50.000,-. De kosten worden gedekt uit de structurele middelen vanuit duurzaamheid.

5.3 Risico's & maatregelen

De volgende risico's worden onderkend:

Risico:

1. Het is een krappe planning. Deze is haalbaar, maar alleen als er prioriteit gegeven wordt aan de planning. Het vraagt van de gehele projectgroep een voortdurende investering gedurende een periode van minstens een half jaar.
2. Afstemming met traject van de Regionale Energiestrategie is zeer belangrijk. Wanneer dit niet goed loopt, zorgt dat voor verwarring bij de gemeenteraad.
3. Impact van werken als beleidsprogramma onder de Omgevingswet is nog niet altijd helder. Dit zal gedurende het proces steeds concreter worden, als het gaat om vorm en mate van details. Bij de planning gaan we er vanuit dat een planMER niet noodzakelijk is. Mocht dit wel zo blijken te zijn, verandert de planning vrij drastisch. Waarschijnlijk stellen we dan rond 4 november voor om het concept beleidsprogramma en de Notitie Reikwijdte en Detailniveau vast te stellen. Vervolgens start de planMER procedure en zal vaststelling pas later in 2026 mogelijk zijn.

Maatregel:

1. Onmiddellijk bijsturen wanneer er andere zaken tussendoor komen. Dit vraagt actie van de projectteamleden en ambtelijk opdrachtgever.
2. Elke 2 weken afstemmingsoverleg met RES coördinator Foodvalley
3. Regelmatige afstemming met Projectleider Omgevingsvisie en inhuren externe expertise en procesbegeleiding.

5.4 Participatie en communicatie

Het energiebeleidsprogramma scoort een 3 op de participatieladder, dat komt neer op meewerken/adviseren. De participatie wordt uitgewerkt in het participatieplan. Dit doen we in samenwerking met twee communicatieadviseurs en onze participatieadviseur.

De belanghebbende zijn inwoners, bedrijven en maatschappelijke stakeholders gebouwde omgeving (zoals de woningstichting). We starten de participatie niet vanaf nul. Er zijn al goede contacten met bedrijven (o.a. naar aanleiding van een energielunch) en met

energie coöperaties. Er zijn dorpsgesprekken gevoerd en er lopen initiatieven in Kootwijk en de Glind. Daarnaast kunnen de DoenDenkers betrokken worden. Met inwoners zijn er contacten vanuit het energieloket, de energiekeet en via de energiecoaches. Intern benutten we bestaande samenwerkingen als de taskforce netcongestie en het middenspanningsatelier.

Het participatieplan wordt besproken met de opdrachtgever.

Een communicatie adviseur maakt deel uit van het projectteam en is verantwoordelijk voor de communicatie richting verschillende doelgroepen. De communicatieaanpak wordt gelijktijdig met het participatieplan uitgewerkt.